

LAG OM STATENS TILLSTÅNDS- OCH TILLSYNSMYNDIGHET

DETALJMOTIVERING

1 kap.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets ställning och uppgifter

1 §. *Verksamhetsidé och ställning.* I denna paragraf föreskrivs om myndighetens verksamhetsidé på ett sätt som ger uttryck för myndighetens grundläggande uppgift på ett allmänt plan och anger syftet med myndigheten. Avsikten med bestämmelsen är dessutom att beskriva myndighetens administrativa ställning inom det statliga myndighetssystemet som en helhet.

Enligt paragrafens 1 mom. är myndigheten en sektorsövergripande statlig förvaltningsmyndighet som genom sin verksamhet i regionerna tryggar de grundläggande rättigheterna och rättssäkerheten samt bevakar allmänintresset genom att sköta uppgifter i samband med verkställande och styrning av samt tillsyn över efterlevnaden av lagstiftningen. De uppgifter som omfattas av myndighetens verksamhetsidé bestäms enligt speciallagstiftning, vilket innebär att myndigheten svarar för uppgifterna och därmed för bevakning av allmänintresset endast enligt vad som särskilt föreskrivs i lag. Myndighetens uppgifter har i många avseenden samband med tryggheten av de grundläggande rättigheterna och rättssäkerheten. Det är huvudsakligen fråga om styrning och tillsyn av såväl offentliga som privata aktörer för att säkerställa att kunderna och medborgarna i sina olika roller får åtnjuta de rättigheter som tillkommer dem, och å andra sidan att aktörerna fullgör sina lagstadgade skyldigheter. En stor del av myndighetens uppgifter har anknytning till de grundläggande rättigheterna, då de är sammankopplade till exempel med tryggheten av jämlikheten enligt grundlagens 6 §, de kulturella rättigheterna enligt grundlagens 16 §, rätten till eget språk och egen kultur enligt grundlagens 17 §, näringsfriheten och rätten till arbete enligt grundlagens 18 §, rätten till social trygghet enligt grundlagens 19 § samt ansvaret för miljön enligt grundlagens 20 §. Myndigheten ska enligt lagförslaget också tilldelas uppgifter som har samband med bevakningen av allmänintresset. Det centrala syftet med myndigheten är att vara en sektorsövergripande aktör som kan verkställa och samordna olika sektors verksamhet på ett sätt som producerar mervärde. Myndigheten spelar trots sin riksomfattande behörighet en central roll genom förvaltningsverksamheten i de statliga regionerna och genom att kontakterna med landskapen, kommunerna, näringslivet och medborgarverksamheten är direkta och ömsesidiga. Enligt lagförslaget ska genom förordning av statsrådet föreskrivas om myndighetens regionala nätverk av verksamhetsställen.

Enligt momentets andra mening arbetar myndigheten kundorienterat och tväradministrativt samt med utnyttjande av multiprofessionell sakkunskap. Till myndigheten hänförs uppgifter från flera olika förvaltningsområden. Avsikten är att myndighetens struktur ska stödja en flexibel och tväradministrativ arbetsmetod, omprövning av förfarandena och en smidig anpassning av förfarandena till de förändringar som sker inom myndighetssektorerna. I ledningen av myndigheten anläggs en ny infallsvinkel är det gäller kommunikationen mellan sektorerna, vilket gör det möjligt att i tid beakta de utmaningar som en föränderlig verksamhetsmiljö ställer. Det är skäl att införa denna metod så väl i myndighetens riksomfattande som i dess regionala verksamhet.

Avsikten med myndighetens styrning och tillsyn är att proaktivt, interaktivt och jämlikt säkerställa kundernas rättigheter inom de sektorer som är föremål för tillsynen samt att se till att

serviceproducenternas skyldigheter fullgörs. Organiseringen av myndighetens verksamhet ska planeras och genomföras på ett kundorienterat sätt så att myndighetens servicemodeller och servicekultur samt arbetsmetoder anpassas till kundernas behov och referensram. Centrala element i kundorienteringen är dessutom ett nätverksbaserat samarbete med kunderna, lättillgänglighet, samserviceprincipen och servicetiden, men också att myndigheten har förmåga att effektivt sköta sina interna uppgifter med optimala stödmodeller. Kundorienteringen har ett viktigt samband med myndighetens funktionella genomslag på det sättet att en verksamhet som vad gäller prioriteringarna och genomförandemetoderna är modern och flexibel samt anpassningsbar till kundprofiler och samhällsförhållanden också kan uppnå optimal effektivitet.

I momentet föreskrivs vidare att myndighetens verksamhet ska vara proaktiv och riskbaserad. Revideringen av arbetsmetoderna är dels tväradministrativ och kundorienterad och dels är den inriktad på en förändrad tillsynskultur så att verksamheten får större genomslag och ger bättre resultat. Myndigheten ska som en samlande kraft för laglighetsövervakningen vara en opartisk och stark garant för rättsstaten samt genomföra tillsynen utifrån de rättsprinciper som framgår av förvaltningslagen. I detta avseende är det viktigt att verksamhetens tyngdpunkt läggs vid sådan proaktiv och interaktiv styrning och tillsyn på eget initiativ som tryggar jämlika verksamhetsförutsättningar för kunderna. Dessutom ska verksamheten i tid inriktas på ärendekomplex och misstänkta lagöverträdelser som är relevanta för syftet med tillsynen och som till sin art och omfattning är sådana att verksamhetens huvudsakliga syfte är ett omfattande samhälleligt genomslag. Till exempel i fråga om tillsynens inriktning förutsätter detta systematiska, jämlika och till en föränderlig verksamhetsmiljö anpassade riskbedömningsmetoder samt förfaranden för omfattande insamling, analys och utnyttjande av tillsynsdata. Tryggandet av medborgarnas grundläggande rättigheter och rättssäkerhet, som ingår i myndighetens verksamhetsidé, genomförs bäst samt på ett heltäckande och opartiskt sätt då myndigheten genom effektiva riksbaseade åtgärder kan förebygga lagstridig verksamhet utan dröjsmål ingripa i hotfulla situationer.

I paragrafens 2 mom. konstateras att myndigheten lyder under statsrådet och är gemensam för de ministerier vilkas uppgiftssektorer den sköter. Myndigheten har en administrativ ställning av en helt ny typ, dvs. den är en för ministerierna gemensam centralförvaltningsmyndighet. Att myndigheten lyder under statsrådet anger i detta sammanhang myndighetens allmänna ställning i organisatoriskt och hierarkiskt avseende och understryker att myndigheten på ett sektorsövergripande sätt sköter verkställighetsåtgärder i enlighet med respektive lagstiftning. Som precisering fastställs att det är fråga om en myndighet som är gemensam för ministerierna, dvs. att den lyder under ministerierna och sålunda inte utgör en del av statsrådet. Eftersom myndigheten är gemensam för ministerierna hänför den sig enligt lagen om och reglementet för statsrådet till samtliga ministerier och hör således inte till något enskilt ministeriums förvaltningsområde. Myndigheten ska delta i koncernsamarbete inom alla de ministeriers förvaltningsområden som styr myndigheten. Styrningen är baserad på ministeriernas samarbete och gemensamma beslut och vid meningsskiljaktigheter mellan ministerierna överförs beslutsfattandet till statsrådsnivå. Varje ministerium svarar för ärenden som berör myndigheten samt för styrningen av den, enligt vad som föreskrivs särskilt.

2 §. *Verksamhetsområde.* Enligt denna bestämmelse är myndighetens verksamhetsområde hela landet, om inte något annat föreskrivs särskilt. Det är således fråga om en riksomfattande myndighet vars verksamhetsområde i princip också omfattar landskapet Åland. I fråga om landskapet Åland föreskrivs i självstyrelselagen vilka myndighetsuppgifter som över huvudtaget hör till den statliga sektorn i landskapet Åland. Exempelvis när det gäller arbetarskydd och registrering av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har myndigheten behörighet också på Åland. I fråga om vissa uppgifter som i Fasta Finland hör till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet föreskrivs uttryckligen i speciallagstiftning att de ska skötas av Statens ämbetsverk på Åland. Till denna kategori hör till exempel vissa uppgifter som gäller pri-

vaträttsligt minoritetsskydd samt uppgifter som gäller deponering av medel. Uppgifterna i fråga hör redan nu enligt 16 § 1 mom. i regionförvaltningslagen till Statens ämbetsverk på Åland och i Fasta Finland till regionförvaltningsverken. Dessutom föreskrivs att till myndigheten ska överföras tillsyns- och omprövningsuppgifterna i samband med utomlands verk samma skolor som fått tillstånd att ordna undervisning i enlighet med finsk lagstiftning.

Myndigheten kommer enligt den indelning i statliga central-, region- och lokalförvaltningsmyndigheter som framgår av grundlagens 119 § 1 mom. att höra till den statliga centralförvaltningen. De sex regionförvaltningsverk och de 15 närings-, trafik- och miljöcentraler som föreslås bli indragna är statliga regionförvaltningsmyndigheter med regional behörighet.

3 §. *Förhållande till annan lagstiftning.* I denna paragraf konstateras som en delvis informativ hänvisning att det med tanke på särdragen i vissa uppgifter finns lagstiftning som utöver denna lag ska tillämpas på organiseringen av uppgifterna i fråga. Om det i den lag som nu föreslås finns bestämmelser som avviker från den lagstiftning som det hänvisas till ska emellertid den lag som nu föreslås tillämpas. Motsvarande reglering finns för närvarande i fråga om regionförvaltningsverken.

4 §. *Uppgiftsområde och uppgifter.* I denna paragraf föreskrivs om de uppgiftsområden som myndigheten ska sköta. Uppgifterna och deras närmare innehåll bestäms på basis av uttrycklig materiell lagstiftning och i den bestämmelse som nu föreslås anges uppgifterna i korthet enligt deras huvudklassificering.

Enligt paragrafens 1 mom. är myndighetens uppgiftsområden social- och hälsovård, undervisnings- och kulturväsende, miljöuppgifter och arbetarskyddsförvaltning. Uppgifterna inom social- och hälsovården består av de tillstånds-, styrnings-, registrerings-, och finansieringsuppgifter som sköts av regionförvaltningsverken och av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, med undantag för den regionala koordineringen av främjandet av hälsa och välfärd som landskapen ska ansvara för från och med den 1 januari 2019. Uppgiftsområdet består, förutom av social- och hälsovård, av styrning och tillsyn enligt hälsoskyddslagen och tobakslagen, av laglighetsövervakning i samband med avbytarservice för lantbruksföretagare samt av de statliga tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifterna i samband med alkoholförvaltningen. Uppgifterna i samband med undervisnings- och kulturväsendet består av de uppgifter som regionförvaltningsverken har i samband med utbildnings-, biblioteks-, idrotts- och undervisningsväsendet samt av deras styrnings-, tillsyns-, finansierings- och utvecklingsuppgifter inom småbarnspedagogiken. Till uppgifterna hör dessutom att vara besvärsmyndighet när det gäller vissa beslut enligt utbildningslagstiftningen. Miljöuppgifterna består av uppgifter i samband med miljökonsekvensförfaranden vid regionförvaltningsverken och vid närings-, trafik- och miljöcentralerna i enlighet med miljöskyddslagen, vattenlagen, avfallslagen och naturvårdslagen samt av uppgifter i samband med vissa andra miljöbestämmelser. Arbetarskyddsförvaltningen består för sin del av de nuvarande regionförvaltningsverkens arbetarskyddsuppgifter.

Enligt paragrafens 2 mom. ska myndigheten sköta också andra rättssäkerhets- och tillsynsuppgifter. Bestämmelsen ska avse särskilda rättssäkerhetsuppgifter som överförs till myndigheten inom andra uppgiftsområden än de som nämns i 1 mom., exempelvis tillstånds-, tillsyns- och övriga rättssäkerhetsuppgifter från arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, inrikesministeriet och justitieministeriet. Till denna kategori hör exempelvis lönegarantiuppgifter, uppgifter i anslutning till näringstillsyn, laglighetsövervakning i samband med tillväxttjänster och räddningsväsendet samt gemensam beredskap, uppgifter som gäller samfundsriktigt minoritetsskydd samt deponering av medel.

[Enligt paragrafens 3 mom. ska myndigheten dessutom enligt lagen om registerförvaltningen.

(166/1996) styra, övervaka och utveckla magistraterna. Det är fråga om en uppgift som numera hör till regionförvaltningsverken och som för hela landets vidkommande genom statsrådets förordning om regionförvaltningsverken har överförs till styrnings- och utvecklingsenheten för magistraterna vid regionförvaltningsverket i östra Finland. På Åland sköts de lokala registerförvaltningsuppgifterna av Statens ämbetsverk på Åland. I fråga om Statens ämbetsverk på Åland avser styrningen, tillsynen och utvecklingen som enligt 3 mom. hör till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet endast sådana uppgifter som Statens ämbetsverk på Åland sköter som lokal registerförvaltningsmyndighet.]¹

Enligt paragrafens 4 mom. kan myndigheten också ha andra uppgifter enligt vad som föreskrivs särskilt. Som exempel kan nämnas att upprätthållandet av civiltjänstcentralen enligt förslaget ska överföras på myndigheten. Utöver uttryckligen lagstadgade uppgifter kan myndigheten naturligtvis ha också sådana andra för ministerierna gemensamma uppgifter som har samband med uppgiftsområdet, exempelvis sådana bedömningsuppgifter rörande basservice som för närvarande handhas av regionförvaltningsverken.

2 kap.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets organisation

5 §. Organisationen. I denna paragraf föreskrivs om grunderna för myndighetens interna organisation samt om vissa sådana begränsningar när det gäller organiseringen av verksamheten som beror på vissa uppgifters särdrag.

Enligt paragrafens 1 mom. är myndigheten för skötseln av sina uppgifter indelad i sektorer och enheter. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om sektorerna och enheterna och om deras huvudsakliga uppgifter. Indelningen av organisationen innebär att myndighetens uppgifter klassificeras på ett med tanke på dess styrnings- och ledningssystem ändamålsenligt sätt, i funktionella och personaladministrativa helheter. Sektorerna har enligt förslaget i administrativt hänseende en annorlunda och självständigare ställning än enheterna, vilket framgår bland annat när det gäller regleringen av beslutande- och utnämningssrätten. Sektorerna bildas så att de huvudsakligen motsvarar myndighetens uppgiftsområde enligt 4 §, medan enheterna inrättas utifrån myndighetens övriga uppgifter och interna förvaltning.

Sektorerna och enheterna är enligt förslaget uppbyggda för att i hela landet sköta uppgiftshelheter och de är alltså inte sådana separata regionala strukturer eller strukturer enligt någon annan indelning som definieras på författningsnivå. I sektorernas och enheternas arbetsordningar kan verksamheten emellertid vid behov organiseras både funktionellt och regionalt.

Genom förordning av statsrådet regleras grunderna för sektorernas och enheternas interna organisation. I detta avseende kommer den närmare organiseringen av uppgifterna och verksamheten huvudsakligen att hänföras till arbetsordningarna för myndigheten samt dess sektorer och enheter, men den grundläggande indelningen är det ändamålsenligt att reglera på förordningsnivå för att uppnå syftet med myndighetens verksamhet och inrättandet av denna samt för att trygga strukturernas enhetlighet. Avsikten är också att genom en förordning av statsrå-

¹ Magistraternas styrnings-, tillsyns- och utvecklingsuppgift har överförs till lagutkastet direkt från lagen om regionförvaltningsverken, Magistraterna är för närvarande lokala registerförvaltningsmyndigheter under regionförvaltningsverken. I och med de framtida besluten om organiseringen av magistraterna ska, med beaktande av regeringens riktlinjer från den 5 april 2016 om de statliga förvaltningsmyndigheternas riksomfattande behörighet, denna uppgift omprövas och uteslutas från Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter.

det föreskriva att myndigheten som stöd för samordningen av verksamheten ska ha gemensamma funktioner enligt vad som bestäms i arbetsordningen.

Avsikten är att genom förordning av statsrådet hänföra följande sektorer till myndigheten: 1) Social- och hälsovården, för myndighetens social- och hälsovårdsärenden, dvs. de styrnings-, tillstånds-, registrerings-, tillsyns- och finansieringsuppgifter som enligt respektive lagstiftning hör till förvaltningsområdet. 2) Undervisnings- och kulturväsendet. Till denna sektor hör uppgifter inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, dvs. myndighetens uppgifter inom utbildnings-, biblioteks-, idrotts- och ungdomsväsendet samt dess styrnings-, tillsyns-, finansierings- och utvecklingsuppgifter inom småbarnspedagogiken samt myndighetens uppgifter i samband med besvärärenden enligt undervisningslagstiftningen. 3) Miljösektorn för uppgifter enligt lagstiftningen om miljöministeriets, jord- och jordbruksministeriets och justitieministeriets förvaltningsområden. Till myndigheten hör inom miljöministeriets förvaltningsområde de miljöskydds- och naturvårdsuppgifter som enligt lagen hänförs till myndigheten. Vattenlagen hör till justitieministeriets förvaltningsområde, men för styrningen av myndigheten när det gäller vattenärenden svarar miljöministeriet samt jord- och skogsbruksministeriet. 4) Arbetarskyddet som utgörs av arbetarskyddsmyndighetens uppgifter inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Avsikten är dessutom att genom förordning av statsrådet till myndigheten hänföra en rättssäkerhetsenhet som ska vara fristående från sektorerna. Till rättssäkerhetsenheten ska enligt förslaget hänföras andra uppgiftshelheter än sådana som sköts inom myndighetens sektorer och som har samband med rättssäkerhet och tillsyn. Denna kategori omfattar bland annat lönegarantiärenden och separata näringstillståndsärenden som hör till arbets- och näringsministeriet samt laglighetsövervakning av tillväxttjänster samt tillsynsuppgifter i samband med penningtvätt som från inrikesministeriets förvaltningsområde överförs till myndigheten, laglighetsövervakningsuppgifter i samband med räddningsväsendet och gemensam beredskap samt sådana allmänna uppgifter i samband med klagomål enligt kommunallagen och landskapslagen som hör till finansministeriets förvaltningsområde och som inte ska skötas inom andra sektorer. Klagomålsärenden som har samband med sektorernas uppgifter, exempelvis klagomål som gäller undervisningsväsendet, ska däremot skötas inom respektive sektorer trots att myndighetens behörighet att pröva klagomål är baserad på kommunallagen eller landskapslagen. Rättssäkerhetsenheten ska enligt förslaget också sköta rättssäkerhetsuppgifter inom justitieministeriets förvaltningsområde, exempelvis ärenden som gäller samfundsrättsligt minoritetsskydd och deponering av medel samt övervakningen av Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare som hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Dessutom kan enheten sköta vissa av myndighetens interna juridiska tjänster.

Till en från sektorerna separat enhet som det föreskrivs om genom statsrådets förordning hänförs dessutom administrativa tjänster för myndighetens gemensamma förvaltnings- och utvecklingsverksamhet. Till den kategorin hör exempelvis myndighetens personal-, ekonomi-, dokument-, informations-, lokal-, utvecklings och kommunikationstjänster samt allmänna administrativa tjänster. Fristående är enligt förslaget också den interna revisionen som producerar interna kontrolltjänster för generaldirektören och sektordirektörerna.

I lagstiftningen kan föreskrivas att en uppgift uttryckligen ska höra till en viss sektor eller att myndigheten i arbetsordningen kan ålägga en sektor eller enhet att sköta också andra uppgifter än sådana som avses här. Om en sektor eller enhet enligt arbetsordningen tilldelas andra uppgifter bör det beaktas vad som i lagen föreskrivs om vissa uppgifters oberoende.

Trots att myndighetens uppgifter hänvisas till vissa sektorer eller enheter kommer det också i fortsättningen att vara möjligt att i en enskild tjänstemans befattningsbeskrivning ingår uppgifter från flera sektorer eller enheter, vilket möjliggör flexibelt och ändamålsenligt utnyttjande

av sakkunskap och resurser inom myndigheten. Tjänstemannen står under ledning av den sektor vars uppgifter han eller hon i det enskilda fallet sköter.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om grunderna för den interna organiseringen av sektorerna och enheterna. Avsikten är att en sektor och en enhet ytterligare kan indelas i enheter, enligt vad som föreskrivs i sektorns eller enhetens arbetsordning.

Inom en sektor kan det exempelvis finnas funktionella enheter med uppgifter som är baserade på faktiska riksomfattande eller platsberoende helheter, exempelvis på en viss tillsynsfunktion eller process eller ett visst verksamhetsområde. Personalen i sådana enheter hör personaladministrativt sett utifrån de tilldelade arbetstuppgifterna till respektive enhet, oberoende av var de arbetar.

En sektor kan å andra sidan vid behov inrätta också regionala enheter för uppgifter som förutsätter lokal närvaro och kännedom, exempelvis lokala tillsynsfunktioner. Personalen placeras i dessa enheter beroende på sina ordinarie placering och sina uppgifter så att den regionala verksamheten kan skötas sakkunnigt och kostnadseffektivt. En tjänsteman som hänvisats till en funktionell enhet kan naturligtvis delvis svara också för uppgifter som överförts till enheten.

Beslut om enheter ska med stöd av sektorns och verksamhetsenhetens arbetsordning fattas utifrån verksamhetens art och behoven. Avsikten är att strukturen ska stödja en enhetlig riksomfattande ledning av platsberoende funktioner, tryggandet av den regionala synligheten och interaktionen samt utvecklingen av myndighetens nätverk av verksamhetsställen på lång sikt, i överensstämmelse med de föränderliga funktionella behoven. Avsikten är vidare att främja ett flexibelt riksomfattande utnyttjande av sakkunskapen, resurserna och nätverket av verksamhetsställen.

Genom förordning av statsrådet ska dessutom föreskrivas om grunderna för myndighetens organisation i övrigt. Myndigheten ska ha gemensamma funktioner för samordningen av sin verksamhet.

De gemensamma funktionerna avser horisontell gemensam verksamhet eller samarbete mellan två eller flera sektorer och enheter. De gemensamma funktionerna ska inte vara personaladministrativa enheter, utan deras personal ska bestå av sektorernas och enheternas personal som ålagts uppgifterna i fråga och de ska sålunda vara gemensamma sammansättningar för de ordinarie sektorerna. Egentliga avgöranden i sak ska fortfarande fattas av sektorerna och enheterna medan respektive chefer fortfarande har beslutanderätt i fråga om samarbetets innehåll. För de gemensamma funktionerna ska emellertid uttryckligen anvisas ansvars personer.

Gemensamma funktioner kan inrättas till exempel för gemensamma processer och kundförhållanden eller koordinering av regional verksamhet. Uppgifterna kunde bestå till exempel i att som stöd för generaldirektören och ledningsgruppen utveckla gemensamma förfaranden, koordinera ställningstaganden och operativ verksamhet samt stödja sektorsövergripande sakkunniga i annat samarbete och informationsutbyte. Syftet med organiseringen ska sålunda vara att stödja den sektorsövergripande och enhetliga verksamheten då detta är möjligt och behövligt samt att främja myndighetens interna arbete för utveckling av processerna och systemen.

I myndighetens arbetsordning ska det föreskrivas om sektorernas gemensamma funktioner, om deras uppgifter samt om det interna arbetet och organiseringen av verksamheten. Avsikten är att för myndighetens generaldirektör och ledningsgrupp införa ett smidigt förfarande för att påverka den interna servicens närmare innehåll och funktion samt organiseringen av den.

Vid organiseringen av sektorernas, enheternas och funktionernas verksamhet är det skäl att säkerställa att tjänsterna är tillgängliga och att de språkliga rättigheterna tillgodoses. Framför allt bör de sektorer som i större utsträckning har regional verksamhet se till att tjänsterna på ett jämlikt sätt finns tillgängliga utan oskäliga svårigheter och att service kan fås utan obefogat dröjsmål. Härmed avses tjänster för myndighetens interna och externa kunder, inklusive dess tillsynsobjekt. Den interna organisationsstrukturen ska sålunda stödja dessa målsättningar. Vidare ska myndigheten när den ordnar verksamheten beakta språkminoriteternas ställning så att strukturen och arbetsfördelningen gör det möjligt att få service så som språklagstiftningen förutsätter. I vissa situationer kan det också vara motiverat att i funktionellt hänseende organisera verksamheten på språklig grund.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs i fråga om undervisnings- och kultursektorn om intern organisering av sektorn på språkliga grunder. Genom en förordning av statsrådet föreskrivs enligt 18 § i lagen om regionförvaltningsverken om en svenskspråkig serviceenhet som är placerad vid regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland men vars verksamhetsområde omfattar hela landet. Den svenskspråkiga serviceenheten för undervisningsväsendet ska för närvarande sköta de uppgifter i anslutning till det svenskspråkiga utbildningsväsendet och småbarnspedagogiken som hör till regionförvaltningsverkens verksamhetsområde, med undantag för anläggnings- och investeringsprojekt. Dessutom verkar serviceenheten som expertorgan i biblioteksärenden och i investeringsprojektärenden som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (629/1998), lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) och lagen om småbarnspedagogik (36/1973) samt i sådana ärenden i anslutning till utbildning och kunnande som gäller den svenskspråkiga befolkningen och hör till närings- trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområde. Behörighetskrav när det gäller språkkunskaperna för serviceenhetens tjänster är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt tillfredsställande skriftliga och muntliga kunskaper i finska.

Avsikten är att det också i fortsättningen, i fråga om uppgifterna inom undervisnings- och kultursektorn, för att hålla uppe den nuvarande nivån på de språkliga och kulturella rättigheterna ska genomföras en lösning som innebär att vissa uppgifter inom undervisnings- och kultursektorn på språkliga grunder organiseras som en egen enhet och att för enhetens tjänstemän ska föreskrivas sådana särskilda krav på språkkunskaper som motsvarar de nuvarande. På motsvarande sätt föreskrivs i 6 § i lagen om Utbildningsstyrelsen (564/2016) att det vid Utbildningsstyrelsen finns en enhet för uppgifter inom den svenskspråkiga utbildningen och småbarnspedagogiken. Bestämmelser om enhetens uppgifter och om behörighetsvillkoren för personalen utfärdas genom förordning av statsrådet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om särskilda krav som ställs på organiseringen av vissa uppgifter. Enligt den föreslagna bestämmelsen har de sektorer som sköter myndighetens miljötillstånds- och arbetarskyddsärenden oberoende status när de sköter dessa uppgifter. Verksamheten ska enligt förslaget ordnas på ett sådant sätt att oberoendet och opartiskheten är tryggad. Motsvarande reglering i fråga om arbetarskydd och miljötillstånd gäller redan nu enligt lagen om regionförvaltningsverket. Arbetarskyddets oberoende status är baserad på artikel 6 i den av internationella arbetsorganisationens (ILO) allmänna konferens år 1947 antagna konventionen angående yrkesinspektion inom industri och handel (konvention nr 81) som ratificerats av Finland (FördrS 44/1949). I fråga om handläggningen av miljötillstånd gäller det särskilda förfarande som föreskrivs i denna lags 6 kap. och som har samband med att myndigheten när den behandlar miljötillstånd verkar som ett oberoende rättskipningsorgan. Miljötillståndsbeslut reglerar den rättsliga statusen och rättsförhållandena mellan verksamhetsidkare och skadelidande. Den föreslagna regleringen förutsätter förutom en oberoende ställning också att andra uppgifter som eventuellt ålagts tjänstemän inte får störa deras primära uppgifter eller inverka menligt på deras auktoritet och opartiskhet.

Det är förenligt med grunderna för Finlands rättsordning, de förvaltningsrättsliga principerna och den förvaltnings- och tjänstemannarättsliga regleringen att förvaltningsverksamheten överlag är oberoende och opartisk. Detta innebär att lag ska iaktas i all myndighetsverksamhet och att verksamheten ska vara objektiv i det avseendet att den inte får vara baserad på bevekelsegrunder som är osakliga eller annars främmande för syftet med förvaltningen och verksamheten. Myndigheterna och tjänstemännen ska fatta sina beslut självständigt och de får inte låta utomstående aktörer eller intressen påverka verksamheten på ett osakligt sätt. I lagförslaget har samtliga sektors opartiskhet och självständiga ställning överlag tryggats genom uttryckliga bestämmelser. I lagförslaget bestämmelser om beslutanderätten har denna hänförs till respektive sektordirektörer så att myndighetens generaldirektör inte har någon rätt att överta deras ärenden. Sektordirektörerna beslutar vidare självständigt om arbetsordningen för sin sektor samt om den interna organisationen och om utövandet av beslutanderätten samt om organiseringen av verksamheten. Sektordirektörerna utnämner också personalen inom sin sektor. Sektorerna står under direkt funktionell styrning av respektive ministerium. Resultatstyrningen inom ramen för den gemensamma styrningen förutsätter ett gemensamt beslut av samtliga ministerier. Den föreslagna regleringen av oberoendet kompletterar den gemensamma ramen till den del som det ställs skärpta krav på organiseringen av arbetarskyddet och miljöuppgifterna.

Regleringen av arbetarskyddets och miljöuppgifternas oberoende status preciseras genom bestämmelser längre fram i lagförslaget och genom bestämmelser på lägre nivå som utfärdas med stöd av dem, men den måste också beaktas vid styrningen och organiseringen av myndighetens verksamhet. Bestämmelserna om oberoendet måste tolkas i överensstämmelse med regleringen av sektorn, bakgrunden och behoven samt i överensstämmelse med verksamhetsidén gällande myndigheten. Exempelvis arbetarskyddets administrativa ställning inom myndigheten avviker sålunda från myndighetsuppgifternas, eftersom arbetarskyddets oberoende status är baserad på de mera detaljerade krav som ställs i den internationella regleringen. I fråga om miljöuppgifterna sammanhänger oberoendet framför allt med beslutanderätten och beslutsförfarandet för miljötillstånd, som det finns särskilda bestämmelser om i lagförslaget 6 kap. Oberoendet ställer också vissa gränser till exempel när det gäller i vilken utsträckning myndigheten får vidta tväradministrativa åtgärder. Vid ledningen av myndighetens verksamhet är det emellertid skäl att ständigt sträva efter det som kommer till uttryck i verksamhetsidén genom internt samarbete, informationsutbyte och samordning av verksamheten.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om en enhet som inom miljösektorn ska bevaka allmänintresset i samband med beslutsfattande och ändringssökande som berör miljön. Med allmänintresse avses i miljösammanhang sådana från samhällets synpunkt viktiga skyddsintressen som det inte är möjligt att direkt tillgodose till förmån för enskilda medborgare eller andra aktörer. Det kan t.ex. vara fråga om ett visst tillstånd i miljön, bevarande av naturvärden, trygghet av förutsättningarna för rekreationsanvändning av naturområden eller om bevarande av en kulturhistoriskt betydande landskapsbild.

Särdragen när det gäller beslutsfattande enligt vattenlagen och ordnandet av privaträttsliga rättsförhållanden i anslutning till beslutsförfarandet har av tradition ansetts understryka förfarandets oberoende och opartiskhet. Trots att vattendomstolarna som beslutsmyndigheter drogs in i samband med den totalrevidering av miljöskyddslagstiftningen som genomfördes år 2000 är många beslutsprinciper fortfarande i stor utsträckning oförändrade. En central omständighet när det gäller beslutsprövningen är att de myndigheter som bevakar allmänintresset i samband med det vattenrättsliga ansökningsförfarandet meddelar sin uppfattning om ansökningsärendet. Avgöranden som är tydliga vad gäller uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna minskar tillståndsmyndighetens behov att på tjänstens vägnar utreda ett projekts konsekvenser för de allmänna skyddsintressen som tillståndsprövningen avser.

I beslutsfattandet enligt miljöskyddslagen ska bevakningen av allmänintresset beaktas i samband med myndighetsverksamheten och beslutsfattandet. En bestämmelse om allmänintresset togs in i miljöskyddslagen som stiftades år 2000. Trots att beslutsprövningen enligt miljöskyddslagen inte är lika omfattande som enligt vattenlagen har det ansetts nödvändigt att understryka allmänintressets betydelse också enligt miljöskyddslagen. Bevakningen av allmänintresset omfattar enligt miljöskyddslagen alla delområden, alltifrån förhandsbevakning till efterhandsbevakning. Motsvarande system för bevakning av allmänintresset ingår också i avfallsagstiftningen, eftersom det ofta tillämpas parallellt med miljöskyddslagstiftningen. Dessutom sker tillståndsprövningen i avfallsärenden inom ramen för miljöskyddslagens tillståndsprocess.

Målsättningarna i naturvårdslagen och vissa andra miljörelaterade lagar inbegriper bevakning av allmänintresset. I de myndighetsuppgifter som regleras i dessa lagar ingår bevakning av allmänintresset i enlighet med respektive bestämmelser.

Överföringen av regionförvaltningsverkens tillståndsuppgifter och NMT-centralernas uppgifter gällande laglighetsövervakning och bevakning av allmänintresset till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet i samband med landskapsreformen innebär en förändring av myndighetssystemet. Bevakningen av allmänintresset sammanhänger med frågan om rätten att överklaga myndighetsbeslut. Ett relativt vanligt arrangemang inom ramen för den nationella miljölagstiftningen innebär att en myndighet för att kunna sköta sina lagstadgade uppgifter får överklaga en annan myndighets beslut. Synpunkter som gäller bevakning av allmänintresset kan i vissa situationer förutsätta att en myndighet ges möjlighet att hänskjuta frågan om lagligheten av en tillståndsmyndighets beslut till en fullföljdsdomstol. Eftersom en myndighet inte kan överklaga sitt eget beslut är en förutsättning för reglering av besvärsrätten att den myndighet som för talan formellt är åtskild från den som avgör ärendet.

Syftet med landskapsreformen är inte att ändra grunderna för bevakning av allmänintresset i miljöärenden. Det är således skäl att i samband med reformen bevara systemets centrala mekanismer. Därför föreslås det att i lagen tas in en bestämmelse om att inom miljösektorn inrätta en enhet vars uppgift är att bevaka allmänintresset i samband med beslutsfattande och ändringssökande som berör miljön. Enheten ska i sin intressebevakning vara självständig i förhållande till miljösektorn och Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet i övrigt. Det är fråga om en bestämmelse som gäller myndighetens organisation. Den ger inte enheten sådan materiell behörighet som föreskrivs i miljöskyddslagen, avfallslagen, naturvårdslagen, marktäktlagen, lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och vattenlagen.

Om det i samband med ett projekt konstateras att projektet kan ha betydelse för allmänintresset ska enheten som bevakar allmänintresset ges tillfälle att framföra sin uppfattning om projektet. Enheten kan också söka ändring i ett beslut av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet om de i respektive lagar angivna förutsättningarna är uppfyllda. Enhetens verksamhet regleras i detalj genom arbetsordningen. Enheten kan också ges andra uppgifter som inte äventyrar dess uppgift att bevaka allmänintresset.

I respektive substanslagar föreskrivs om den rätt som enheten som bevakar allmänintresset har när det gäller överklagande av myndighetens beslut. Exempelvis i vattenhushållningsärenden kan enheten med stöd av vattenlagens 15 kap. 2 § 1 mom. 4 punkten söka ändring i beslut av kommunens miljöskyddsmyndighet. I vattenlagens 15 kap. 2 § 2 mom. föreskrivs om enhetens rätt att söka ändring i beslut som Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet har fattat i egenskap av tillsynsmyndighet enligt vattenlagen. Bakgrunden till detta säregna arrangemang är att uppgifterna, som för närvarande sköts av två myndigheter, till följd av landskapsreformen kommer att sammanslås och överförs till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

Det intresse som den myndighet som bevakar allmänintresset har när det gäller ändringssökande i myndighetens beslut sammanhänger med skötseln av de lagstadgade uppgifter som överförs till den. I förhållande till det sammanlagda antalet ärenden använder myndigheten sin rätt att söka ändring efter övervägande. Exempelvis regionförvaltningsverken gav åren 2013-2016 sammanlagt 5 502 beslut enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Under samma period sökte NMT-centralerna ändring i 158 beslut, dvs. i mindre än 3 % av fallen. Yrkandena gällde huvudsakligen innehållet i tillståndsbestämmelser, men i vissa situationer också grunderna för besluten. Cirka 60 % av ändringsansökningarna ledde till att beslut justerades eller upphävdes.

Reformen som innebär att man i samband med landskapsreformen samordnar och överför regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och NMT-centralernas tillsynsförvaltning till en enda myndighet kommer enligt en förhandsbedömning att minska behovet av ändringssökande i synnerhet när det gäller enskilda tillståndsbestämmelser. Trots organisationsreformen kommer de synpunkter som gäller bevakningen av allmänintresset att i vissa situationer förutsätta att det statsmyndighet som bevakar allmänintresset ges möjlighet att hänskjuta frågan om lagligheten av en tillståndsmyndighets beslut till en fullföljdsdomstol. En sådan situation kan uppkomma exempelvis i samband med ett projekt som är av betydelse för miljöskyddet, naturskyddet eller något annat samhällligt allmänintresse, då bedömningen av projektets konsekvenser är förenad med svårhanterliga osäkerhetsfaktorer eller då bedömningsfrågorna i samband med avvägningen av allmänintresset vid beslutsprövningen har spelat en central roll.

Enligt paragrafens 5 mom. ska genom förordning av statsrådet föreskrivas om myndighetens verksamhetsställen. Avsikten är att myndigheten ska ha ett i statsrådets förordning angivet verksamhetsställe i varje landskap, med undantag för landskapet Åland. Avsikten är att inget av verksamhetsställena ska utses till ett s.k. huvudkontor. Vid alla verksamhetsställen ska enligt förslaget inte skötas alla sektorsfunktioner utan personalen placeras på olika verksamhetsställen och arbetsställen så som är ändamålsenligt med tanke på skötseln av uppgifterna. Utöver de verksamhetsställen som föreskrivs i förordningen kan myndigheten i enlighet med lagförslagets 9 § ha arbetsställen som bestäms i arbetsordningen.

3 kap.

Ledningen av statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

6 §. Ledningen. I denna paragraf föreskrivs om ämbetsverkets högsta ledning, om grunderna för ledningssystemet och om ansvarsförhållandena.

Enligt paragrafens 1 mom. leds myndigheten av en generaldirektör. Generaldirektören svarar för att verksamheten ger resultat och för att resultatmålen nås. Till generaldirektörens viktigaste uppgifter hör således att leda myndigheten i enlighet med myndighetens verksamhetsidé samt i enlighet med de mål som uppställts för myndigheten med beaktande av myndighetens verksamhet som en helhet och organiseringen av funktionerna. Resultatmålen för myndigheten ska i enlighet med lagförslagets 10 § anges i ett resultatavtal som upprättas inom ramen för ministeriernas gemensamma styrning. När det gäller generaldirektörens uppgifter understryks också organiseringen av myndighetens interna och gemensamma funktioner och utvecklingen i samband därmed samt den strategiska ledningen av samordningen, exempelvis en gemensam arbetsgivarpolitik. Myndighetens interna funktioner ska också planeras och genomföras så flexibelt och effektivt som möjligt. Generaldirektören svarar för dessa förpliktelser inför de styrande ministerierna. Statsrådet ska med stöd av lagförslagets 23 § 1 mom. utnämna myndighetens generaldirektör på framställning av finansministeriet. Finansministeriet ska bereda sin framställning i samråd med de övriga ministerier som styr myndigheten.

Enligt paragrafens 2 mom. leds varje sektor inom myndigheten av en sektordirektör. Sektordirektören svarar för att sektorns verksamhet ger resultat och resultatmålen nås samt, i fråga om sektorns verksamhet, för att hela myndighetens gemensamma resultatmål nås. Också i sektordirektörens uppgifter ingår sålunda ansvar för myndighetens verksamhet som en helhet och för organiseringen av den egna sektorns funktioner på ett sätt som förverkligar de gemensamma målsättningarna för hela myndigheten. Sektordirektören svarar för dessa förpliktelser inför generaldirektören. Ansvaret inför generaldirektören minskar emellertid inte sektordirektörens ansvar för att verksamheten ger resultat och resultatmålen nås också inför det ministerium som svarar för den funktionella ledningen av sektorn. Den sektordirektör som svarar för arbetarskyddsuppgifterna ska emellertid svara för förpliktelserna direkt inför social- och hälsovårdsministeriet som också i enlighet med lagförslagets 12 § ställer upp resultatmålen för myndigheten till denna del. Sektordirektörerna utnämns enligt lagförslagets 24 § 2 mom. av statsrådet på framställning av det ministerium som är huvudansvarigt för den funktionella ledningen av sektorn. Det ministerium som gör framställningen ska bereda sin framställning i samråd med de övriga ministerier som styr myndigheten och höra myndighetens generaldirektör före beslutet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om enhetsdirektörerna på motsvarande sätt som om sektordirektörerna.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om myndighetens ledningsgrupp. Ledningsgruppen ska stödja generaldirektören så att myndighetens resultatmål nås samt när det gäller samordningen av funktionerna och ledningen av myndigheten i övrigt. Myndighetens ledningsgrupp ska enligt förslaget samordna ledningen av de olika sektorerna till en övergripande ledning av myndigheten. Ledningsgruppen ska arbeta för att styra samarbetet mellan myndighetens olika sektorer och främja informationsutbytet. I synnerhet ska ledningsgruppen styra de inom myndighetens sektorer inrättade gemensamma funktionernas arbete och utvecklingen av tväradministrativa verksamhetsmodeller. Med anledning av dessa omständigheter är det ändamålsenligt att ledningsgruppens sammansättning enligt myndighetens arbetsordning bestäms så att den är tillräckligt representativ. I ledningsgruppen ska utöver generaldirektören ingå åtminstone sektor- och enhetsdirektörerna. Också myndighetens personal ska vara representerad i ledningsgruppen.

Det är skäl att i ledningsgruppen i synnerhet behandla uppnåendet av myndighetens resultatmål, myndighetens budgetförslag samt statsfinansiella ramförslag, samordning av myndighetens funktioner, gemensam service och gemensam utveckling. Det är dessutom viktigt att också uppnåendet av sektorernas resultatmål och utvecklingen av sektorerna samt annan planering och organisering av verksamhet som har betydelse för myndighetens enhetliga verksamhet regelbundet behandlas i ledningsgruppen.

7 §. Gemensam ledning. I denna paragraf föreskrivs om innehållet i och syftet med den nya typ av ledning som är fast förknippad med myndighetens verksamhetsidé och styrning. Paragrafen är förpliktande för hela myndighetens ledning.

Enligt paragrafens 1 mom. är Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets ledning skyldig att gemensamt genomföra den samordning och utveckling av funktionerna som behövs för att nå de mål som har uppställts i myndighetens verksamhetsidé och i samband med den gemensamma styrningen samt det övriga samarbetet. I ledningens uppgifter understryks sålunda vid sidan av det traditionella resultatansvaret också ansvaret för genomförande och främjande av myndighetens interna samarbete, tväradministrativa verksamhet och genuint målinriktade verksamhet samt ledningens skyldighet att delta i den gemensamma ledningen av myndigheten.

Enligt paragrafens 2 mom. ska generaldirektören leda samordningen och den gemensamma utvecklingen av myndighetens funktioner samt den övriga organiseringen av samarbetet. Generaldirektören ska sålunda ha en central ställning i fråga om den övergripande optimeringen av myndighetens verksamhet, ledningen av myndigheten och genomförande av myndighetens verksamhetsidé. Generaldirektören ska leda alla delområden av myndighetens enhetliga verksamhet, exempelvis organiseringen av samordningen och det tväradministrativa genomförandet av funktionerna, det interna och externa samarbetet och de gemensamma tväradministrativa verksamhetsmodellerna samt utvecklingen av dem på alla nivåer, inklusive utvecklingen av digitaliseringen och datasystemen. Exempelvis myndighetens omfattande sakkunskap inom olika verksamhetsområden ska anlitas så smidigt och effektivt som möjligt.

Enligt paragrafens 3 mom. svarar sektordirektörerna och enhetsdirektörerna, i fråga om de funktioner som de leder, inför generaldirektören för skyldigheterna enligt 1 mom. Bestämmelsen understryker hela ledningens gemensamma ansvar och engagemang när det gäller uppnåendet av myndighetens gemensamma mål och förverkligande av verksamhetsidén. Ledningen svarar för dessa förpliktelser inför generaldirektören och de förutsätter för hela ledningens vidkommande ett nytt sätt att gestalta en enhetligt och gemensamt genomförd ledning samt samarbetet mellan myndighetens olika funktioner. Avsikten är att myndigheten inte ska ledas som separata delar utan som en genuint samhällspåverkande helhet som är större än summan av sina delar. Med hjälp av ledningsmodellen ska de verksamhetsmodeller som ingår i myndighetens verksamhetsidé utgöra en del av myndighetens sammantagna verksamhet både i ett riksomfattande och i ett regionalt perspektiv.

I paragrafens 4 mom. hänvisas till lagens 5 § 3 mom. där det föreskrivs om arbetarskyddets och miljötillståndsuppgifternas oberoende. Denna reglering ställer vissa begränsningar för generaldirektörens ledningsmakt samt för de gemensamma ledningsförfaranden som ska tas i beaktande vid organiseringen av verksamheten.

8 §. Beslutanderätt. I denna paragraf föreskrivs om beslutanderätten och hur den ordnas i fråga om ärenden som ska behandlas hos myndigheten. Det kan vara fråga om förvaltningsuppgifter som har ålagts myndigheten eller om ärenden som har samband med myndighetens interna verksamhet. Myndigheten är huvudsakligen en så kallad chefsmyndighet, med vissa undantag.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om ärenden som omfattas av generaldirektörens beslutanderätt. Enligt bestämmelsen avgör generaldirektören ärenden som inte hör till sektorernas uppgifter, om inte något annat har föreskrivits. Generaldirektören kan i enlighet med myndighetens arbetsordning bestämma att ett ärende som hör till hans eller hennes behörighet ska avgöras av en annan tjänsteman. Generaldirektören har sålunda direkt på lag baserad beslutanderätt när det gäller andra ärenden som inte uttryckligen enligt lag, förordning eller arbetsordningen har hänvisats till någon av myndighetens sektorer eller till någon annan tjänsteman. Eftersom ärenden som avses i lagförslagets 4 § 1 mom. 1 - 4 punkten genom statsrådets förordning om myndigheten kan hänvisas till myndighetens sektorer, kommer de inte att omfattas av generaldirektörens beslutanderätt. Generaldirektören har sålunda enligt förslaget beslutanderätt i synnerhet när det gäller sådana allmänna ärenden som gäller organisering av myndighetens gemensamma funktioner och myndighetens verksamhet i övrigt. Generaldirektören har likaså i princip beslutanderätt när det gäller ärenden som inte har hänvisats till någon av myndighetens enheter. Generaldirektören ska enligt lagförslagets 9 § 3 mom. besluta om myndighetens arbetsordning där det närmare föreskrivs om myndighetens organisation, förvaltning och gemensamma funktioner, om arbetsorterna samt om beredningen och avgörandet av ärenden. Generaldirektören kan genom arbetsordningen också själv delegera beslutanderätt exempelvis till en enhetsdirektör och befullmäktiga denna att delegera vidare till en underlydande tjänste-

man. Enligt lagförslagets 9 § 3 mom. beslutar generaldirektören också om arbetsordningen för den enhet som svarar för förvaltningstjänsterna.

Enligt paragrafens 2 mom. ska ärenden som hör till någon av myndighetens sektorer i enlighet med arbetsordningen avgöras av respektive sektordirektör eller av en annan tjänsteman, om inte något annat har föreskrivits. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om myndighetens sektorer och deras uppgifter. Det föreslagna momentet innebär att respektive sektordirektör direkt med stöd av lagen ska avgöra ärendegrupper som närmare anges i statsrådets förordning eller i speciallagstiftning och sådana ärenden som anges i arbetsordningen för myndigheten, utan att generaldirektören först har delegerat ärendena till sektordirektören. Enligt lagförslagets 9 § 3 mom. beslutar sektordirektörerna om arbetsordningen för sin sektor efter att först ha hört generaldirektören om saken. En sektordirektör kan genom arbetsordningen delegera beslutanderätt till någon annan tjänsteman, exempelvis till chefen för en intern enhet.

Enligt den föreslagna regleringen har generaldirektören inte någon allmän rätt att överta ett ärende. Generaldirektören kan sålunda inte överta beslutanderätten när det gäller ärenden som enligt denna lag eller enligt någon annan bestämmelse har ålagts till exempel en sektordirektör. Generaldirektören har emellertid enligt allmänna principer rätt att överta sådana ärenden som enligt 1 mom. hör till generaldirektörens egen beslutanderätt och som han eller hon har delegerat till någon annan tjänsteman.

9 §. Arbetsordning. I denna paragraf föreskrivs om myndighetens, sektorernas och enheternas arbetsordningar.

Enligt paragrafens 1 mom. utfärdas i myndighetens arbetsordning närmare bestämmelser om myndighetens organisation, om ordnande av förvaltningen och gemensamma funktioner, om tjänstgöringsorterna samt om beredningen och avgörandet av ärenden, till den del som ärendena inte hör till den kategori som regleras i arbetsordningen för en sektor eller enhet. I myndighetens arbetsordning föreskrivs sålunda uttryckligen om myndighetens gemensamma och allmänna ärenden, exempelvis om allmänna interna föreskrifter, ledningen, ledningsgruppens arbete, anställningsärenden, sektorernas och enheternas, inklusive förvaltningstjänsternas uppgifter samt om samarbetet mellan dem, om sektorernas nya gemensamma funktioner och om sektorernas uppgifter samt om beslutanderätten när det gäller myndighetens gemensamma ärenden som hör till generaldirektören. Genom arbetsordningen föreskrivs också närmare om myndighetens tjänstgöringsorter utöver vad som i statsrådets förordning föreskrivs om myndighetens verksamhetsorter. Tjänstgöringsorterna inrättas inom ramen för nätverket av verksamhetsställen och dessutom kommer myndigheten eventuellt att ha arbetsställen där tjänstemännen utför sina uppgifter. Genom myndighetens arbetsordning är det emellertid inte möjligt att besluta om ärenden som ska avgöras genom en sektors eller en enhets arbetsordning och då i beslutet också annars ska beaktas vad som i lagförslagets 5 § 3 mom. föreskrivs om oberoende status när det gäller vissa sektorers uppgifter. Genom myndighetens arbetsordning kan sålunda inte föreskrivas till exempel om beslutanderätten och beredningen när det gäller sektorernas ärenden. Myndighetens arbetsordning publiceras i Finlands författningssamling.

Enligt paragrafens 2 mom. utfärdas i sektorernas och enheternas arbetsordningar närmare föreskrifter om respektive sektors och enhets interna organisation, om ordnandet av dess funktioner, om beredningen och avgörandet av ärenden samt om personalens uppgifter. Genom arbetsordningen för en sektor föreskrivs sålunda till exempel om sektorns interna enheter, om dessas uppgifter och om ledningen av dem samt eventuellt närmare om ordnandet av funktionerna, placeringen av personal i dessa enheter och om fastställande av befattningsbeskrivningar samt delegering av beslutanderätt till enhetschefer och övriga tjänstemän. Genom beslut som fattats med stöd av arbetsordningen ska sektor- och enhetsdirektörerna också be-

stämman personalens placering på tjänstgöringsorterna, dvs. utfärda förordnanden om personalens tjänsteställen.

Enligt paragrafens 3 mom. beslutar generaldirektören om arbetsordningen för myndigheten. Sektordirektörerna beslutar om arbetsordningen för sin sektor och enhetsdirektörerna om arbetsordningen för sin enhet. Generaldirektören beslutar emellertid om arbetsordningen för den enhet som svarar för förvaltningstjänsterna, eftersom ordnandet och organiseringen av dessa tjänster är intimt förknippad med generaldirektörens uppgifter i myndighetens ledning och när det gäller främjandet av verksamhetens enhetlighet. Innan ett beslut om en arbetsordning fattas ska ärendet behandlas i myndighetens ledningsgrupp. Detta för att generaldirektören och sektordirektörerna ska ha möjlighet att framföra sina åsikter om de planerade arbetsordningarna och om deras inbördes förhållanden.

4 kap.

Styrning av statens tillstånds- och tillståndsmyndighet

10 §. *Gemensam styrning.* I denna paragraf föreskrivs om ministeriernas gemensamma styrning av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, om styrningens innehåll och förfaranden samt om de ministerier som deltar i den gemensamma styrningen. Den föreslagna modellen för gemensam styrning bygger på myndighetens ställning som de styrande ministeriernas gemensamma myndighet. Det är fråga om en modell för en ny typ av myndighetsstyrning. Utgångspunkten är den att genomförandet av den gemensamma styrningen ska ske utifrån att ministerierna bildar sig en gemensam uppfattning om saken, men i situationer av oenighet ska statsrådet ha beslutanderätt när det gäller innehållet i den gemensamma styrningen. Avsikten är att myndigheternas gemensamma styrning ska vara strategisk till sin karaktär. Genomförandeforum för ministeriernas gemensamma ledning ska enligt lagförslaget 11 § vara en styrgrupp samt sådana beredningsgrupper eller -nätverk som styrgruppen tillsätter som stöd för sitt arbete. Utöver den gemensamma styrningen ska vart och ett ministerium i enlighet med lagförslaget 13 § styra myndighetens verksamhet inom sin egen sektor.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att för den gemensamma styrningen av statens tillstånd- och tillsynsmyndighet svarar justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet. I den gemensamma styrningen av myndigheten deltar sålunda alla de ministerier vilkas verksamhetsområden tangerar myndighetens uppgifter.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om innehållet i den gemensamma styrningen. Till den hör för det första allmän planering, styrning och utvärdering av myndighetens enhetliga verksamhet och gemensamma funktioner. Till den enhetliga verksamheten och de gemensamma funktionerna hör till exempel datasystem och datastyrning som omfattar såväl substans- som sektoroberoende system, servicekanaler och gränssnitt, förfaranden och processer inklusive digitalisering samt tryggnad och utveckling av de allmänna förutsättningarna för myndighetens verksamhet.

Enligt momentets 2 punkt omfattar den gemensamma styrningen också myndighetens resultatmål samt godkännande av budgetförslaget och det statsfinansiella ramförslaget i fråga om myndigheten. Resultatmålen fastställs genom myndighetens resultatavtal enligt paragrafens 3 mom. Den gemensamma styrningen omfattar också upprättandet och godkännandet av myndighetens ramförslag och budgetförslag. Styrmodellen innebär att ministrarna i ledningen för de ministerier som styr myndigheten eller övriga företrädare för ministerierna kan delta i budgetförhandlingarna gällande myndigheten.

Enligt momentets 3 punkt omfattar ministeriernas gemensamma styrning dessutom den gemensamma utvecklingen av myndigheten. Via den gemensamma styrningen bildar sig ministerierna utifrån myndighetens olika förvaltningsområden en tväradministrativ uppfattning om riktlinjerna för myndighetens utveckling och styr utvecklingen av myndigheten som en sektorövergripande och tväradministrativ helhet.

Enligt momentets 4 punkt ska de styrande ministerierna gemensamt ta ställning till myndighetens bokslut. Det gemensamma ställningstagandet ska sålunda undertecknas hos de ministerier som styr myndigheten.

Avsikten är att den gemensamma ledningen av myndigheten inte enbart ska utgå från ministerierna, utan att myndigheten i växelverkan med ministerierna ska spela en aktiv roll vid beredningen av ärenden som omfattas av den gemensamma styrningen samt vid den sektorövergripande och tväradministrativa samordningen inom ramen för styrningen. Myndighetens generaldirektör ska också höra till styrgruppen.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om myndighetens resultatavtal. Resultatavtalet ska vara ett instrument varmed de styrande ministerierna för sin del genomför den gemensamma styrningen av myndigheten. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska, för att de allmänna målen för myndighetens verksamhet ska kunna nås, upprättas ett resultatavtal för den allmänna planeringen, styrningen och organiseringen av myndigheten. Resultatavtalet ska upprättas för styrelsens mandattid och dess innehåll ska årligen justeras med beaktande av de statsfinansiella ramarna och statsbudgeten. Avsikten är att genom förordning av statsrådet med stöd av bemyndigandet i den föreslagna paragrafens 6 mom. utfärda närmare bestämmelser om upprättandet av resultatavtalet så att detta upprättas av de styrande ministerierna i samråd med statens tillstånds- och tillståndsmyndighet. Vart och ett av de styrande ministerierna ska godkänna och underteckna resultatavtalet. I paragrafens 4 mom. föreskrivs om förfarandet vid oenighet mellan ministerierna. På myndighetens vägnar ska resultatavtalet undertecknas av generaldirektören och sektordirektörerna. I lagförslaget 12 § föreskrivs om upprättande av ett kompletterande resultatavtal om arbetarskyddsutgifter.

Avsikten är att myndighetens resultatavtal ska bygga på ett strategiskt element respektive ett funktionellt element. Det strategiska elementet innebär en liknande styrning på strategisk nivå som regionförvaltningsverkens och NMT-centralernas gemensamma strategidokument. Avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva att resultatavtalet ska ange myndighetens strategiska målsättningar som är baserade på regeringsprogrammet, de statsfinansiella rambesluten, statsrådets tväradministrativa program, de styrande ministeriernas strategier samt på lagstiftning och internationella fördrag.

Resultatavtalets funktionella mål ska härledas från de mera allmänna strategiska målen. I resultatavtalet definieras målen för samhällelig påverkan samt de gemensamma mål för den funktionella resultatprocessen inom ramen för verksamhetens genomslagsmöjligheter som står i direkt samband med dessa. Målsättningarna bör vara sådana att de sektorvis kan konkretiseras som resultatmål och mätare, vilka kan följas upp över tid eller på annat sätt tydligt konstateras. I resultatavtalet ska också sättas ut en referensram för uppföljning av avtalet. Genom resultatavtalet kan vidare fastställas en referensram eller målsättningar till exempel för samordning av myndighetens funktioner eller för sektorernas gemensamma funktioner.

Avsikten är att myndighetens samtliga omkostnader ska hänföras till ett omkostnadsmoment under finansministeriets huvudtitel. Utanför momentet avgränsas emellertid arbetarskyddets personalutgifter, reseutgifter samt vissa relativt små utgifter som ska hänföras till omkostnadsmomentet för statens tillstånds- och tillsynsmyndighets arbetarskydd under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel.

Myndigheten ska i sitt budgetförslag ta in båda omkostnadsmomenten och förslaget ska behandlas i myndighetens ledningsgrupp. På ministerienivå ska när det gäller beslutet om myndighetens allmänna budgetförslag gällande omkostnadsmomentet under finansministeriets huvudtitel och beslutet om det statsfinansiella ramförslaget iakttagas de styrande ministeriernas gemensamma styrprocess. Omkostnadsmomentet för myndighetens arbetarskydd ska enligt förslaget som information ingå i granskningen av den gemensamma styrprocessen, men social- och hälsovårdsministeriet ska självständigt besluta om budgetförslaget gällande arbetarskyddsmomentet och om det statsfinansiella ramförslaget.

Båda momenten ska enligt förslaget ingå i myndighetens gemensamma resultatavtal, för att myndighetens sammantagna resurser för verksamheten ska framgå. Myndighetens sektorvisa personella resursramar ska i resultatavtalet upptas som en egen tabell. De sektorvisa personella resursramarna utgörs av var och en sektors personalresurser och motsvarande utgifter. De övriga verksamhetsresurserna och utgiftsslagen sammanställs i tabellen till en egen helhet tillsammans med de sektorvisa personella resursramarna, vid sidan av den resursandel som reserveras för myndigheten och som den fritt kan disponera. Andelen för arbetarskyddssektorn avviker enligt förslaget från det som konstateras ovan eftersom den i tabellen härrör direkt från sitt eget omkostnadsmoment och förslaget från social- och hälsovårdsministeriet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om skyldigheten att upprätta tabellen. Myndighetens sektorvisa personella resursram och dess fritt disponibla andel ska omnämnas också i budgetpropositionens förklaringsdel gällande myndigheten.

Myndighetens resultatavtal ska upprättas för styrelsens mandattid och dess innehåll ska årligen justeras vid resultatförhandlingar mellan de styrande ministerierna och myndigheten. Resultatavtalets funktionella del justeras i praktiken varje år men den strategiska andelen endast i undantagsfall.

Utgångspunkten är att genomförandet av den gemensamma styrningen ska ske genom att ministerierna bildar sig en gemensam uppfattning och genom att samtliga ministerier därefter fattar ett gemensamt beslut om saken. I paragrafens 4 mom. föreskrivs om förfarandet i sådana situationer då ministerierna inte uppnår enighet om innehållet i den gemensamma styrningen. I momentet föreskrivs att om ministerierna inte uppnår enighet om innehållet i den gemensamma styrning som avses i 2 och 3 mom., ska ärendet avgöras av statsrådet. Det är sålunda statsrådet som vid sitt allmänna sammanträde i sista hand ska avgöra sådana frågor om det gemensamma innehållet i styrningen som ministerierna inte kan enas om. Före beslutet att föra ett ärende till det allmänna sammanträdet kan ministrarna försöka enas om saken genom att behandla ärendet i en ministergrupp på det sätt som styrelsen beslutat. Inom ramen för arbetsfördelningen mellan ministrarna avtalas i enlighet med lagstiftningen om statsrådets verksamhet vilken minister som ansvarar för föredragningen av ärenden som gäller myndigheten och denna minister ska föredra sådana stridiga ärenden gällande den gemensamma styrningen som ska föras till statsrådet. I praktiken försöker man uppnå enighet i styrgruppen, där samtliga ministerier som deltar i den gemensamma styrningen är representerade. Dessutom hör myndighetens generaldirektör till styrgruppen. Om generaldirektören i styrgruppen har en åsikt som avviker från ministeriernas gemensamma ställningstagande kan detta emellertid inte leda till att ärendet behandlas i statsrådet, utan den föreslagna bestämmelsen om ministeriernas ställningstagande är avgörande. I paragrafens 4 mom. föreskrivs dessutom att vid statsrådets beslutsfattande om behandlingen av budgetförslaget och den statsfinansiella ramen ska iakttagas lagen om statsbudgeten (423/1988) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Härmed avses att vid oenighet om ramförslaget eller budgetförslaget gällande myndigheten kommer statsrådets allmänna sammanträdes ställningstagande att utgöra en del av den sedvanliga rambereidningen och budgetberedningen, och inte att vara ett från dessa beredningsprocesser separat beslutsärende i statsrådet. Om man vid den gemensamma styrningen har varit oenig om ramförslaget eller budgetförslaget kommer beredningsprocessen i praktiken att framskrida

i enlighet med den ministers förslag som svarar för föredragningen av ärenden som gäller myndigheten och under beredningsprocessen diskuteras ministeriernas meningsskiljaktigheter i ärendet. Såsom ovan konstateras i motiveringen till paragrafens 2 mom. 2 punkten kan ministrarna vid alla ministerier som styr myndigheten eller andra representanter för ministerierna delta i budgetförhandlingarna gällande myndigheten, och ministeriernas divergerande åsikter kommer också på detta sätt att diskuteras i samband med budgetberedningen. Statsrådet avgör meningsskiljaktigheter i en process som avses i budgetförordningens 1 § då det meddelar sitt beslut om den statsfinansiella ramen samt behandlar budgetförslaget vid sitt allmänna sammanträde.

I paragrafens 5 mom. föreskrivs om finansministeriets koordinering av den gemensamma styrningen samt om de gemensamma administrativa uppgifter som ingår i styrningen. Trots att styrmodellen är baserad på ministeriernas samarbete och gemensamma beslutsfattande, är det skäl att koordineringen av den gemensamma styrningen i praktiken uttryckligen hänförs till ett visst ministerium. Koordineringsuppgiften hänvisas enligt lagförslaget till finansministeriet, som för närvarande svarar för den övergripande administrativa styrningen av regionförvaltningsverken. Till åtskillnad från den nuvarande övergripande administrativa styrningen av regionförvaltningsverken innebär koordineringsuppgiften av den gemensamma styrningen, som enligt förslaget ska åläggas finansministeriet, inte någon självständig styrningsuppgift i förhållande till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, utan det är uttryckligen fråga om koordinering av den praktiska beredningen av ministeriernas gemensamma styrning. Finansministeriet ska fortfarande i enlighet med 12 § svara för den funktionella styrningen av myndighetens förvaltning, på samma sätt som för närvarande i fråga om regionförvaltningsverken. Till finansministeriets förvaltningsområde hör i fråga om myndigheten, med undantag för ett fåtal uppgifter, inga egentliga styruppgifter som avser substanser.

Också ansvaret för de gemensamma administrativa uppgifter som ingår i styrningen läggs på finansministeriet. Med dessa gemensamma administrativa uppgifter avses bland annat att finansministeriet ska svara för beredningen av statsrådets förordning om myndigheten och för beredningen av ändringar i förordningen, för beredningen av statsrådets förordning om myndighetens avgifter samt för beredningen av ändringar i lagen om myndigheten. Styrningen av innehållet i den ovan avsedda författningsberedningen som ingår i de gemensamma administrativa uppgifterna omfattas emellertid av den gemensamma styrning som avses i lagförslaget 9 § och utgör verksamhet som de styrande ministerierna ska genomföra i samarbete och gemensamt dra upp riktlinjerna för, trots att den praktiska beredningen hör till finansministeriet. Inte heller i detta uppdrag är det sålunda fråga om sådan övergripande administrativ styrning som för närvarande, utan uttryckligen om att hänvisa ansvaret för de administrativa uppgifterna i fråga om den gemensamma styrningen till finansministeriet. Ansvaret för föredragningen i statsrådet hör så som konstateras ovan i samband med 4 mom. till den minister som enligt arbetsfördelningen mellan ministrarna har ålagts föredragningen av ärenden som gäller myndigheten.

Finansministeriet, som koordinerar den gemensamma styrningen och svarar för de gemensamma administrativa uppgifterna i samband med styrningen, prioriteras inte när det gäller beslut om innehållet i den gemensamma styrningen, utan beslutsfattandet baseras på de styrande ministeriernas gemensamma beslut eller, om något gemensamt beslut inte fås till stånd, i enlighet med paragrafens 4 mom. på statsrådets beslutsfattande.

Enligt bemyndigandet i 6 mom. kan genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om den gemensamma styrningens innehåll och förfaranden. Avsikten är att närmare föreskriva bland annat om resultatavtalets innehåll och om förfarandet då avtalet upprättas.

11 §. Styrgrupp. I denna paragraf föreskrivs om Statens tillstånds och tillsynsmyndighets styrgrupp som ska genomföra den gemensamma styrningen av myndigheten i enlighet med lagförslagets 10 §. Styrgruppen ska fungera som de styrande ministeriernas gemensamma forum för styrningen så att den sammanjämkar ministeriernas åsikter och på tjänstemannanivå utarbetar gemensamma ställningstaganden i fråga om den gemensamma styrningen. Styrgruppen spelar dessutom en viktig roll i styrprocessen genom att dra upp riktlinjerna för beredningen av den styrning som myndigheten ansvarar för.

Enligt paragrafens 1 mom. tillsätter statsrådet för fyra år i sänder en styrgrupp för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet med tanke på genomförandet av den gemensamma styrningen. Styrgruppen består av företrädare för de ministerier som nämns i 10 § 1 mom. samt för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Ordförande för styrgruppen är en företrädare för det ministerium vars ärenden utgör merparten av myndighetens uppgifter. Utifrån de uppgifter som enligt förslaget åläggs myndigheten hör ordförandeskapet sålunda till social- och hälsovårdsministeriet, vars ärenden utgör merparten av myndighetens uppgifter då myndigheten inleder sin verksamhet.

Enligt paragrafens 2 mom. kan styrgruppen tillsätta beredningsgrupper för genomförandet av den gemensamma styrningen. Beredningsgrupperna kan vara till exempel traditionella beredningsgrupper av typen arbetsgrupp eller också kan de vara beredningsnätverk som genomför den praktiska beredningen av den gemensamma styrningen. Styrgruppen kan vid behov tillsätta en eller flera beredningsgrupper eller ett eller flera beredningsnätverk. Det är viktigt att också personalen är representerad i beredningsgrupperna och sålunda i beredningsskedet kan påverka innehållet i styrningen. Avsikten är att myndigheten, i beredningsgrupperna och deras arbete, ska spela en framträdande roll som en aktiv aktör vid beredningen av styrningsärenden. Detta innebär till exempel att ett på basis av styrgruppens givna utgångspunkter berett förslag till ram för myndighetens omkostnadsmoment och budget samt till resultatavtal, från myndigheten först skulle komma till myndighetens beredningsgrupp för styrningen och den vägen till myndighetens styrgrupp för behandling. Myndigheten skulle följa upp målsättningarna och rapportera till beredningsgruppen. Myndigheten ska tillhandahålla beredningsgruppen de förslag som förutsätts för uppnående av målsättningarna i förslaget, i den mån som ärendet omfattas av den gemensamma styrningen och förutsätter detta. På motsvarande sätt ska myndigheten för beredningsgruppen lägga fram förslag till sådana nya målsättningar och verksamhetsmodeller som hör till den gemensamma styrningen.

Enligt paragrafens 3 mom. ska genom förordning av statsrådet meddelas närmare föreskrifter om styrgruppens sammansättning och uppgifter samt om de förfaranden som ska iakttas i styrgruppen. Genom bestämmelser på förordningsnivå preciseras styrgruppens uppgift när det gäller genomförandet av den gemensamma styrning som avses i lagförslagets 10 §.

12 §. Styrningen av arbetarskyddsuppgifter. Styrningen av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets arbetarskyddsuppgifter ska enligt förslaget ordnas på ett sätt som avviker från myndighetens övriga uppgifter. Genom denna lösning understryks att arbetarskyddet har en mera självständig ställning än myndighetens övriga uppgiftsområden i förhållande till myndighetens gemensamma styrning. Också i dagens läge har styrningen av regionförvaltningsverkens arbetarskyddsuppgifter organiserats på ett mera självständigt sätt än verkens övriga uppgifter och omkostnaderna för arbetarskyddet har på ett avvikande sätt finansierats genom ett omkostnadsmoment under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. Motiveringen när det gäller denna avvikande styrmodell är den särställning som arbetarskyddsuppgifterna har på grund av internationella överenskommelser.

Enligt den föreslagna paragrafen upprättar social- och hälsovårdsministeriet som komplement till myndighetens resultatavtal ett resultatavtal för styrning av dess arbetarskyddsuppgifter.

Avsikten är att det kompletterande resultatavtalet gällande arbetarskyddsuppgifterna, på ett sätt som motsvarar strukturen i resultatavtalet för hela myndigheten, ska innehålla både arbetarskyddets strategiska och funktionella element, inklusive arbetarskyddets omkostnadsanslag. Det strategiska elementet i arbetarskyddets resultatavtal baseras på social- och hälsovårdsministeriets strategi och på de därav härledda riktlinjerna för arbetarskyddet. Endast social- och hälsovårdsministeriet bestämmer innehållet i resultatavtalet för arbetarskyddet. Det resultatavtal som styr arbetarskyddsuppgifterna och kompletterar myndighetens resultatavtal omfattas inte av den gemensamma styrning som föreskrivs i lagförslaget 10 §. Social- och hälsovårdsministeriet ska se till att den del av resultatavtalet som gäller arbetarskyddet bereds i samarbete med arbetsmarknadsparterna och att ärendet blir behandlat i arbetarskyddsdelegationen eller motsvarande samarbetsorgan.

Avsikten är dessutom att omkostnadsanslagen för arbetarskyddet också i fortsättningen ska komma från ett eget omkostnadsmoment under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. Social- och hälsovårdsministeriet ska sålunda godkänna budgetförslaget i fråga om myndighetens arbetarskyddsuppgifter och det statsfinansiella ramförslaget samt ta ställning till bokslutsställningstagandet gällande arbetarskyddsuppgifterna. Myndighetens gemensamma förvaltnings- och utvecklingstjänster som stödjer arbetarskyddsektorn ska emellertid finansieras från myndighetens gemensamma omkostnadsmoment.

13 §. Funktionell styrning. I denna paragraf föreskrivs om den funktionella styrningen av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Det är fråga om styrning av myndighetens operativa verksamhet sektorvis, dvs. om den styrning som respektive ministerium svarar för.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att i fråga om uppgifterna inom respektive sektorer styrs och övervakas myndighetens verksamhet av finansministeriet, inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet. Denna verksamhet kallas funktionell styrning. Finansministeriet ska dessutom ombesörja den funktionella styrningen av myndighetens förvaltning.

Med funktionell styrning avses i den föreslagna bestämmelsen skötsel av uppgifter och funktioner inom myndighetens förvaltningsområden samt styrning av ordnandet och produktionen av tjänster inom sektorerna. I den funktionella styrningen ingår också tillsyn av myndighetens funktioner och verksamhet i fråga om dessa uppgifter. Vilket ministerium som är behörigt bestäms enligt den indelning i ansvarsområdet som föreskrivs i speciallagstiftning eller i reglementet för statsrådet.

Den funktionella styrningen baseras på de riktlinjer för den gemensamma styrningen av myndigheten som ministerierna gemensamt avtalat om. Vid den funktionella styrningen är det sålunda inte möjligt att avvika från målsättningarna i resultatavtalet och inte heller att bestämma om åtgärder som strider mot målsättningarna. En aktiv växelverkan mellan myndigheten och det styrande ministeriet har en central betydelse för den funktionella styrningen. När den funktionella styrningen är som mest typiskt innebär den sedvanlig direkt styrning och rådgivning i anslutning till daglig och operativ verksamhet (informationsstyrning) samt samarbete mellan ministeriet och myndighetens tjänstemän.

Enligt paragrafens 2 mom. kan genom förordning av statsrådet föreskrivas om den funktionella styrningens innehåll och förfaranden.

Specialbestämmelser om social- och hälsovårdssektorn

14 §. Nämnder. I denna paragraf föreskrivs om de nämnder som inom social- och hälsovårdssektorn svarar för vissa specialuppgifter. Motsvarande reglering finns i den gällande lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Det är fråga om nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården samt nämnden för abort- och steriliseringsärenden. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tillsättning av nämnderna, om deras sammansättning och uppgifter samt om ordnande av nämndernas verksamhet i övrigt.

Enligt paragrafens 2 mom. kan sektorn bestämma att en nämndmedlem, en föredragande eller någon annan som har rätt att närvara eller yttra sig vid nämndens sammanträde får delta i ett sammanträde via videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring. Myndigheten ska då värna om datasäkerheten och se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter. Denna reglering behövs för att nämndernas verksamhet ska kunna organiseras på ett ändamålsenligt sätt och för att informationssäkerheten ska kunna garanteras. Syftet med distansdeltagande är att effektivisera myndighetens arbetsprocesser och göra dem mera flexibla. Distansdeltagandet ersätter inte traditionella fysiska sammanträden, utan det är fråga om en deltagandeform som nämnderna kunde utnyttja i sådana fall då det är ändamålsenligast att ordna en ledamots, föredragandes eller någon annan deltagares närvaro med hjälp av fjärranslutning. Distansdeltagandet får inte försvaga parternas rättssäkerhet eller förutsättningarna för kollegialt beslutsfattande. En förutsättning för distansdeltagande är alltid att den tekniska kommunikationen uppfyller de skyddskrav som gäller behandling av sekretessbelagda uppgifter. Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. ska myndigheten vid användning av fjärranslutning värna om datasäkerheten och se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter. En liknande bestämmelse finns i 98 § 2 mom. i kommunallagen (410/2015). Föreslagna 2 mom. gäller myndighetens samtliga nämnder, inklusive nämnder som det eventuellt föreskrivs om i annan lagstiftning.

15 §. Sakkunniga. Enligt denna paragraf får Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet anlita sakkunniga när de för myndighetens räkning utför sakkunniguppgifter inom social- och hälsovården. En motsvarande bestämmelse finns i den gällande lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Enligt paragrafens 1 mom. får sektorerna som svarar för myndighetens uppgifter anlita sakkunniga och ingå avtal med myndigheter, sammanslutningar och privatpersoner om att för myndighetens räkning utföra enskilda sakkunniguppdrag inom sitt uppgiftsområde. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira har vid skötseln av sina uppgifter anlitat bland annat permanenta sakkunniga som representerar vetenskaplig och annan sakkunskap som är av betydelse för Valviras verksamhet. Också regionförvaltningsverken har anlitat Valviras permanenta sakkunniga. För att också i fortsättningen trygga den sakkunskap som behövs ska i lagen enligt förslaget tas in en bestämmelse som motsvarar den nuvarande. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om myndighetens permanenta sakkunniga.

I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken en sektor trots sekretessbestämmelserna kan ge myndigheter, sammanslutningar och personer som avses i 1 mom. tillgång till information som är nödvändig för utförandet av uppgifter som avses i bestämmelsen. Med ett tillstånd som utfärdas med stöd av bestämmelsen kan en sakkunnig och ett sjukhus som på förordnande av myndigheten utför en undersökning be om uppgifter direkt från vederbörande aktörer. Detta underlättar undersökningarna i fråga jämfört med att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet skaffar informationen och vidarebefordrar den till den som utför sakkunniguppdraget.

I paragrafens 3 mom. konstateras att på myndighetens sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar också till denna del 5 § i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

16 §. Rätten till information inom social- och hälsovården. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om den för myndighetens social- och hälsovårdsuppgifter ansvariga sektorns rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få för utförande av sina uppgifter nödvändig information av de aktörer som nämns i bestämmelsen. Den behöriga sektorn har således rätt att få information för utförande av sina uppgifter enligt speciallagstiftning, exempelvis gällande tillståndsförvaltning, registrering och tillsyn. I respektive materiella lagstiftning föreskrivs i regel om myndighetens rätt att få information om dessa uppgifter, men informationsrätten har delvis baserats på motsvarande allmänna bestämmelser i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Det är därför skäl att ta in bestämmelsen också i detta lagförslag. Den i paragrafen ingående förteckningen över aktörer som är skyldiga att lämna information är inte uttömmande, utan skyldigheten att lämna information kan vid behov utsträckas också till andra myndigheter och offentligrättsliga sammanslutningar. Andra än i paragrafen nämnda myndigheter och offentligrättsliga sammanslutningar som vid behov är skyldiga att lämna information är exempelvis Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet samt Patientförsäkringscentralen, som i sin verksamhet hanterar olika typer av sekretessbelagd information. Avsikten är att informationsrätten ska vara omfattande och att myndigheten ska bedöma vilken information som är nödvändig med tanke på uppgifterna och syftet med tillsynen. Specialbestämmelsen om informationsrätten är sålunda heltäckande i fråga om sekretessen, vilket innebär att den är primär i förhållande till utlämningsbegränsningar och sekretess som föreskrivs i annan lagstiftning.

För register- och tillsynsmyndigheternas verksamhet är det väsentligt att de i ett så tidigt skede som möjligt får kännedom om omständigheter som kan äventyra klient- och patientsäkerheten. I det praktiska tillsynsarbetet är det problematiskt om en myndighet inte utan en uttrycklig begäran har rätt att få sekretessbelagd information. Därför föreslås det att i paragrafens 2 mom. tas in en bestämmelse enligt vilken aktörer som avses i 1 mom. trots sekretessbestämmelserna har rätt att också utan begäran underrätta sektorn om omständigheter som kan äventyra klient- eller patientsäkerheten eller som kan inverka på bedömningen av tillförlitligheten hos en verksamhetsidkare som står under tillsyn. Exempelvis byggnadstillsyns-, skatte- och polismyndigheter kan få kännedom om sådana uppgifter och likaså arbetsgivare som i sin anställning har yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården.

17 §. Bedömningsuppgifter. Den sektor som svarar för social- och hälsovården ska också svara för de bedömningsuppgifter som behövs för skötseln av uppgifterna. Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas närmare om bedömningsuppgifterna. Det kan exempelvis vara fråga om uppgifter i anslutning till metodutveckling samt bedömning av tillsynens genomslag, riskanalys samt allmän bedömning i anslutning till utvecklingen av tillsynens faktaunderlag. Myndigheten ska sålunda ansvara endast för bedömningsuppgifter som är fast förknippade med tillsynen och myndighetens interna verksamhet. Institutet för hälsa och välfärd ska också i fortsättningen svara för allmänna bedömningsuppgifter som gäller social- och hälsovård.

18 §. Prioritering av uppgifter. I denna paragraf föreskrivs om den för social- och hälsovården ansvariga sektorns prioriteringsmöjligheter i fråga om tillsynsuppgifterna. Motsvarande bestämmelser har föreslagits i lagen om ordnande av social- och hälsovård och i lagen om produktion av social- och hälsotjänster.

Enligt den föreslagna paragrafen ska den ansvariga sektorn när patient- och klientsäkerheten och andra omständigheter kräver det ställa tillsynsuppgifterna i viktighets- och skyndsamhetsordning. Den föreslagna bestämmelsen gäller all laglighetsövervakning, inklusive behandling

av klagomål. Prioriteringen ska baseras på riskbedömning och uppföljning av genomslag. Eftersom myndigheten har begränsade resurser är det viktigt att resurserna kan inriktas på ett ändamålsenligt sätt med tanke på patient- och klientsäkerheten. Motsvarande reglering ingår i konsument säkerhetslagen (920/2011) och i polislagen (493/1995).

Myndigheten ska sköta sina uppgifter på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt, dvs. proaktivt, effektivt och efter riskbedömning. Tillsynsåtgärderna ska dimensioneras enligt myndighetens målsättning när det gäller genomslag, enligt systematiskt insamlad tillsynsinformation samt enligt de disponibla resurserna, vilket är möjligt då myndighetens verksamhet baseras på riskbedömning. Vid riskbedömningen identifieras hotbilder och olägenheter samt bedöms konsekvensernas allvarlighet för patient- och klientsäkerheten. Därefter bedöms konsekvensernas sannolikhet vilket resulterar i en uppskattning av riskens storlek. Utgående från den storleken planeras tillsynens innehåll och inriktning samt dimensioneras behövliga riskhanteringsåtgärder. Planeringen och riskbedömningen i fråga om myndighetens tillsyn kan styras genom allmänna metoder och det kan också vara fråga om bedömning av patient- eller klientrisken i anslutning till ett enskilt eller flera tillsynsfall. Myndigheten ska uttryckligen fastställa kriterier för riskbedömningen och vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen. Myndigheten ska också följa upp de valda åtgärdernas genomslag när det gäller patient- och klientsäkerheten. Åtgärdsbesluten ska vara planmässiga och motiverade och tyngdpunkten i verksamheten ska förskjutas i riktning mot proaktiv tillsyn på eget initiativ.

När en sektor ställer uppgifter i viktighets- och skyndsamhetsordning ska den förvissa sig om att jämlikheten mellan människor, regioner och aktörer inte äventyras. Myndigheten har rätt att flytta fram och anpassa behandlingen av ärenden, som på grund av att patient- eller klientsäkerheten är akut hotad, inte vad gäller genomslaget har motsvarande betydelse som en annan uppgift. De som använder social- och hälsovårdstjänster har rätt att vänta sig snabba ingripanden vid allvarliga händelseförlopp som utgör hot mot patient- och klientsäkerheten eller miljön och att uppgifterna prioriteras i sådana fall. Viktighetsordningen måste bedömas i det enskilda fallet, dock så att det säkerställs att prioriteringsgrunderna tillämpas jämligt i fråga om alla ärenden som myndigheten behandlar.

19 §. Delegation. I denna paragraf föreskrivs om delegationen som ska tillsättas som stöd för den sektor som svarar för social- och hälsovårdsuppgifterna.

Enligt paragrafens 1 mom. ska social- och hälsovårdsministeriet för fyra år i sänder tillsätta en delegation som stöd för sektorn. Enligt paragrafens 2 mom. är delegationen ett sakkunnigorgan som verkar i anslutning till myndigheten och företräder olika delar av samhället. Till delegationen kan höra företrädare för till exempel näringslivet, organisationer och andra myndigheter inom social- och hälsovården. Till delegationen kan höra också företrädare för personalen. Delegationens ordförande ska vara en person som är utomstående i förhållande till myndigheten.

Genom en förordning ska föreskrivas om delegationens uppgift att följa utvecklingen inom social- och hälsovården och dess verksamhetsmiljö samt konsekvenserna för kundernas ställning och rättigheter. Delegationen kan på det sätt som föreskrivs i förordningen för myndigheten lägga fram förslag till prioriteringar när det gäller styrningen och tillsynen. Delegationen ska i synnerhet följa sårbara personers ställning, rättigheter och särskilda behov inom social- och hälsovården. Delegationen kan för social- och hälsovårdsministeriet och myndigheten lägga fram förslag exempelvis till förbättring av sårbara personers rättssäkerhet och tillgång till social- och hälsovårdstjänster.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. ska delegationen varje år överlämna en verksamhetsberättelse till social- och hälsovårdsministeriet. I berättelsen ska delegationen enligt vad

som närmare föreskrivs i förordningen beskriva sin verksamhet, ärenden som den behandlat samt förslag som den eventuellt har lagt fram för myndigheten eller social- och hälsovårdsministeriet.

Enligt paragrafens 4 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet närmare om delegationens uppgifter och sammansättning.

6 kap.

Behandling av vissa miljöskydds- och vattenärenden vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

20 §. Tillämpning av bestämmelser. I denna paragraf föreskrivs om tillämpningsområdet för 6 kap. Kapitlet motsvarar till sitt innehåll gällande lag om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009). Eftersom det föreskrivs om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets verksamhetsområde och uppgifter i denna lag är det ändamålsenligt att procedurbestämmelserna gällande behandlingen av miljö- och vattenärenden finns i samma lag. Därför föreslås att lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken upphävs.

Paragrafen ska tillämpas på behandling av miljöuppgifter som nämns i denna lags 4 § 1 mom. 3 punkten vid Statens tillstånds- och tillsynsverk, så som närmare föreskrivs i den materiella lagstiftningen. Procedurbestämmelserna gäller behandlingen av miljörelaterade tillstånds- och ansökningsärenden. Kapitlet ska sålunda tillämpas då tillstånds- och ansökningsärenden som enligt miljöskyddslagen, vattenlagen, havsskyddslagen och marktäktslagen hör till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets behörighet behandlas hos myndigheten. I praktiken förändras inte nuläget eftersom motsvarande procedurbestämmelser redan nu har tillämpats vid behandlingen av miljö- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. I procedurbestämmelserna föreslås inte heller några ändringar i fråga om innehållet.

21 §. Behandling av ärenden. I denna paragraf föreskrivs om den sakkunskap som vid beredningen och avgörandet av ärenden behövs för att säkerställa ett slutresultat av god kvalitet. Motsvarande bestämmelse finns i 2 § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Ärendena ska beredas och avgöras med sådan juridisk, teknisk och naturvetenskaplig sakkunskap som ärendets karaktär förutsätter.

22 §. Beslutför sammansättning. I paragrafen föreskrivs om sammansättningarna för avgörande av miljöärenden vid statens tillstånds- och tillståndsmyndighet. I 3 § i den gällande lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken finns motsvarande bestämmelse om sammansättningen och det föreslås att gällande praxis inte ska ändras. I sammansättningen ska vid behov ingå juridisk, teknisk och naturvetenskaplig sakkunskap.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är i princip en chefsmyndighet där direktören för miljösektorn har beslutanderätt i miljöärenden. Om det inte har föreskrivits något annat om beslutsfattandet kan också någon annan tjänsteman vid sektorn utses till avgörare enligt arbetsordningen eller av sektordirektören.

I paragrafen föreskrivs närmare om den beslutföra sammansättningen. Ärendena avgörs på föredragning i en sammansättning med en enda avgörare eller i en kollegial sammansättning. Utgångspunkten är enligt den gällande lagen att ärendena ska behandlas i en sammansättning med en avgörare. Omfattande ärenden med betydande miljö- och andra konsekvenser avgörs i en kollegial sammansättning. Det kan till exempel vara fråga om projekt som kan orsaka bety-

dande utsläpp i vatten eller luft, ärenden som innebär betydande avfallshantering eller bullerolägenheter eller ärenden som är förknippade med ersättningsfrågor. Andra särskilda orsaker kan vara att ett ärende är viktigt från rättslig synpunkt eller med tanke på en parts rättssäkerhet. Också ett betydande antal parter eller skadelidande kan förutsätta kollegial sammansättning.

En sektordirektör eller en annan tjänsteman som sektordirektören förordnat ska bestämma den beslutföra sammansättningen och vid behov utse ordförande för sammansättningen. Sektordirektören eller en annan tjänsteman som sektordirektören förordnat kan inte överta avgörandet av ett ärende som han eller hon har bestämt att ska avgöras i en annan sammansättning.

23 §. Omröstning. I denna paragraf föreskrivs om omröstning på vilken ska tillämpas 52 § i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelsen motsvarar 4 § i den gällande lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Huvudregeln är den att vid lika röstetal vinner den åsikt som ordföranden har omfattat.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §. Tillsättning av tjänster. I denna paragraf föreskrivs om tillsättning av tjänster vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Vid tillsättning av tjänsten som myndighetens generaldirektör tillämpas också statstjänstemannalagen.

Enligt paragrafens 1 mom. utnämner statsrådet generaldirektören för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet på framställning av finansministeriet. Enligt förslaget ska finansministeriet bereda framställningen i samråd med de övriga ministerier som styr myndigheten. Det behövs ingen särskild bestämmelse om situationer där ministerierna är oeniga eftersom det i varje fall är statsrådet som fattar utnämningsbeslutet. Statstjänstemannalagen innehåller bestämmelser om krav på generaldirektörens medborgarskap, utnämning för viss tid och särskilda behörighetsvillkor.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om tillsättning av sektordirektörerna som är chefer för myndighetens sektorer. Statsrådet har utnämningsbehörighet också i fråga om sektordirektörerna. Det ministerium som är huvudansvarigt för den funktionella ledningen av respektive sektor gör en utnämningsframställning. Med huvudansvarigt ministerium avses det ministerium vars uppgifter utgör merparten av sektorns uppgifter. På motsvarande sätt ska vid utnämning av myndighetens generaldirektör det ministerium som gör framställningen bereda denna i samråd med de övriga ministerier som styr myndigheten. Dessutom ska det ministerium som gör framställningen vid utnämning av en sektordirektör höra generaldirektören innan beslutet fattas. I paragrafens 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken sektordirektörerna utnämns för viss tid, med undantag för den som sköter arbetarskyddsuppgifterna. På grund av att den personal som sköter arbetarskyddsuppgifterna har en särskilt oberoende ställning ska den sektordirektör som är chef för arbetarskyddssektorn utnämnas tills vidare. Också cheferna med ansvar för regionförvaltningsverkens arbetarskydd har med avvikelse från regionförvaltningsverkens övriga ansvarsområden utnämnts tills vidare. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om tillsättning av sådana enhetsdirektörstjänster som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet. Bestämmelsen gäller inte cheferna för sektorernas interna enheter eller andra enheter som organiserats genom myndighetens arbetsordning utan endast direktörerna för de enheter som det föreskrivs om genom förordning. Enhetsdirektörerna utnämns av generaldirektören efter att han eller hon har hört sektordirektörerna. Också enhetsdirektörerna utnämns för viss tid.

Enligt paragrafens 4 mom. utnämner sektordirektörerna sin sektors personal. Myndighetens övriga personal tillsätts av generaldirektören, om inte något annat föreskrivs i myndighetens arbetsordning. Generaldirektören kan sålunda genom arbetsordningen delegera utnämningsbehörighet till enhetsdirektörerna.

Enligt paragrafens 5 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet om behörighetsvillkoren för tjänsterna vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Detta gäller inte generaldirektörs-tjänsten eftersom det i statstjänstemannalagen föreskrivs om behörighetsvillkoren för generaldirektören.

25 §. Handräckning. I denna paragraf föreskrivs om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets skyldighet att ge andra myndigheter handräckning och om dess rätt att få handräckning av andra myndigheter. Bestämmelsen motsvarar 19 § i den gällande lagen om regionförvaltningsverken. Enligt paragrafen ska Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ge andra myndigheter handräckning, om det föreskrivs särskilt om saken. Den föreslagna regleringen innebär att myndigheten har behörighet att ge en annan myndighet handräckning, men endast i sådana fall då den som begär handräckning enligt speciallagstiftning har rätt att få sådan uttryckligen av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Enligt paragrafens andra mening har myndigheten rätt att få handräckning av andra myndigheter. Bestämmelser om handräckning finns också i ett antal lagar om myndighetsverksamhet, exempelvis i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006).

26 §. Tvångsmedel. I denna paragraf föreskrivs om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets tvångsmedel som enligt förslaget är föreläggande av vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande. Paragrafen motsvarar 20 § i gällande lag om regionförvaltningsverken. De tvångsmedel som hör till myndighetens behörighet ska enligt förslaget användas för att ålägga den som saken gäller att iakta ett påbud eller förbud som myndigheten eller någon annan myndighet som begärt handräckning i ett tvångsmedelsärende har meddelat inom ramen för sin behörighet. Den föreslagna bestämmelsen ger Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet generell behörighet i tvångsmedelsärenden. En förutsättning för användning av tvångsmedel är naturligtvis att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller den myndighet som har rätt att få handräckning av den har behörighet att i ärendet utfärda en befallning eller ett förbud som är förpliktande. Myndigheten har också enligt flera andra lagar rätt att använda tvångsmedel. Till exempel i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen föreskrivs om tvångsmedel i samband med tillsynen över arbetarskyddet. I miljöskyddslagen föreskrivs om tvångsmedel i miljöärenden, exempelvis vid överträdelse av miljötillstånd och miljöskyddslagen. I vattenlagen föreskrivs om tvångsmedel vid överträdelse av tillstånd som beviljats med stöd av vattenlagen och vid överträdelse av vattenlagen. Motsvarande bestämmelser om tvångsmedel finns också i avfallslagen. I lagstiftningen om myndighetens social- och hälsovårdsuppgifter finns flera bestämmelser om tvångsmedel.

27 §. Företrädande av staten. I denna paragraf föreskrivs om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgift att vid domstolar och andra myndigheter bevaka statens rätt och fördel. Bestämmelsen motsvarar i stort sett 21 § i den gällande lagen om regionförvaltningsverken. I den föreslagna bestämmelsen har emellertid uppmärksammats den omständigheten att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet med avvikelse från de regionala regionförvaltningsmyndigheterna är en riksomfattande centralförvaltningsmyndighet och att också miljöskydds- och naturskyddsuppgifterna överförs till myndigheten från NTM-centralerna.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kärar och svarar Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet på statens vägnar samt bevakar vid domstolar och andra myndigheter statens rätt och fördel i alla ärenden som hör till dess uppgiftsområde samt annorstädes än i landskapet Åland i sådana ärenden för vilka ingen behörig myndighet särskilt har angetts i lag, om inte en företrädare för

det ministerium som svarar för den funktionella styrningen gör det. Myndigheten har sålunda i likhet med de nuvarande regionförvaltningsverken utöver sin särskilda behörighet också generell behörighet att företräda staten i sådana situationer där det inte i lag uttryckligen föreskrivs om behörig myndighet. Statens ämbetsverk på Åland har motsvarande generella behörighet i landskapet Åland.

28 §. Tillsynen över arbetarskyddet vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Enligt paragrafens 1 mom. utövar social- och hälsovårdsministeriet tillsyn över efterlevnaden av arbetarskyddsbestämmelserna vid den nya myndigheten. Detta innebär ett undantag när det gäller arbetarskyddstillsynen i övrigt. Den övriga arbetarskyddstillsynen har ordnats så att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet själv i egenskap av arbetarskyddsmyndighet utövar tillsyn över efterlevnaden i fråga om de författningar som arbetarskyddsmyndigheten har ålagts att utöva tillsyn över. Myndighetens tillsyn över sig själv är emellertid problematisk, med beaktande av hur trovärdig och opartisk den skulle uppfattas vara. Det har därför ansetts behövligt att skapa ett förfarande där tillsynen över myndigheten delegeras till en utomstående aktör. Tillsynsuppdraget innebär sådan betydande utövning av offentlig makt som förutsätter att uppdraget tilldelas en myndighet. Styrningen och övervakningen av arbetarskyddsförvaltningen hör sedan länge till social- och hälsovårdsministeriet, som också har en begränsad roll som arbetarskyddsmyndighet när det gäller tillsyn över sådana tekniska anordningars säkerhet som används i arbete. Ministeriet har sålunda redan sakkunskap när det gäller arbetarskyddstillsyn, vilket talar för att uppdraget ges ministeriet.

Ministeriets roll som arbetarskyddsmyndighet utsträcks till att i princip omfatta tillsynsuppgifterna i dess helhet. Arbetarskyddsmyndigheten utövar tillsyn över efterlevnaden av över hundra författningar, men Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ska i sin verksamhet i praktiken iakttä endast en del av dem. Det föreslagna tillsynsuppdraget underlättas av att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kommer att vara ministeriets enda tillsynsobjekt. Enligt nuvarande erfarenheter uppskattas det att sådana åtgärder i anslutning till arbetarskyddstillsynen gällande Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kommer att vidtas i ett fåtal fall per år.

I och med att tillsynsuppdraget tilldelas social- och hälsovårdsministeriet kommer myndighetens tjänstemän, inklusive tjänstemännen inom arbetarskyddssektorn, att i likhet med övriga arbetstagare kunna vända sig till arbetarskyddsmyndigheten med ärenden som de uppfattar som missförhållanden som berör deras anställningar eller arbetsförhållanden.

Social- och hälsovårdsministeriet har i egenskap av arbetarskyddsmyndighet samma befogenheter och skyldigheter som Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet när det gäller tillsynen över arbetarskyddet i övrigt. Bestämmelser om social- och hälsovårdsministeriets befogenheter och skyldigheter i egenskap av arbetarskyddsmyndighet finns i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen.

Social- och hälsovårdsministeriet har i och med styrningen och tillsynen av arbetarskyddsförvaltningen redan från förr sakkunskap för tillsynsuppdraget som arbetarskyddsmyndighet. Då man emellertid beaktar omfattningen av de ärenden som arbetarskyddsmyndigheten utövar tillsyn över, är det befogat att arbetarskyddsinspektörernas särskilda sakkunskap står till förfogande också i samband med arbetarskyddstillsynen över Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Av denna anledning föreslås i paragrafens 2 mom. en bestämmelse enligt vilken ministeriet kan ålägga en inspektör vid myndighetens arbetarskyddssektor att utföra arbetarskyddsinspektion av myndigheten eller andra åtgärder som avser tillsyn över efterlevnaden av arbetarskyddsbestämmelser. Med inspektör avses här detsamma som i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen, dvs. en person i tjänsteförhållande som hos en arbetarskyddsmyndighet utför tillsyns- och inspektionsuppdrag. Inspektörens rättigheter och skyldigheter bestäms i enlighet med lagen om tillsynen över arbetarskydd-

det och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen. Inspektören kan sålunda, då ett tillsyns- ärende förutsätter detta, ge en uppmaning om att undanröja eller rätta till förhållanden som strider mot bestämmelserna. Om uppmaningen inte iakttas ska inspektören hänskjuta ärendet till social- och hälsovårdsministeriet. Också en tjänsteman vid social- och hälsovårdsministeriet kan vid behov verka som inspektör i enlighet med 2 § i den föreslagna lagen om tillsyn över arbetarskyddet. Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 12 § i lagen om tillsyn över arbetarskyddet i egenskap av arbetarskyddsmyndighet möjlighet att anlita en behörig utomstående sakkunnig för att utreda en för tillsynen betydelsefull omständighet.

Momentet innebär ett undantag från förvaltningslagen eftersom det där föreskrivs att på den inspektör som förordnats att utföra tillsyns- och inspektionsuppdrag hos myndigheten inte ska tillämpas 28 § 1 mom. 4 punkten i förvaltningslagen, dvs. jävsgrunden som har samband med anställningsförhållanden. En inspektör som förordnats att utföra ett tillsyns- eller inspektionsuppdrag står under uppdraget fortfarande i anställningsförhållande till sin egen myndighet, men står då under ledning och tillsyn av social- och hälsovårdsministeriet i dess egenskap av arbetarskyddsmyndighet. Om förvaltningslagens jävsgrund som har samband med anställningsförhållanden tillämpas skulle detta utgöra ett hinder för anlitan- de av arbetarskyddsinspektörernas särskilda sakkunskap i samband med arbetarskyddstillsynen över myndigheten, vilket skulle leda till att myndighetens tjänstemän försätts i en ojämlig ställning jämfört med arbetstagare hos andra arbetsgivare. Jävsgrunderna i förvaltningslagens 28 § ska, med undantag för punkten om jäv som har samband med anställningsförhållanden, till övriga delar på normalt sätt tillämpas på en inspektör.

Det föreslagna förordnandeförfarandet kan användas för utredning av ärenden som väckts av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller av personer i dess anställning samt också då ministeriet anser det vara ändamålsenligt att på eget initiativ utöva tillsyn över hur den nya myndigheten efterlever sina skyldigheter i fråga om arbetarskyddet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att social- och hälsovårdsministeriet är oberoende i förhållande till tillsynsuppdrag enligt 1 mom. Bestämmelsen motsvarar den som föreslås i fråga om myndighetens arbetarskyddssektor.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att vad som någon annanstans i arbetarskyddslagstiftningen föreskrivs om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter som arbetarskyddsmyndighet ska tillämpas på social- och hälsovårdsministeriet i situationer där myndigheten är part i ett ärende eller som annars gäller myndigheten själv. Momentet gäller sådana tillstånds- och anmälningsförfaranden i fråga om arbetsgivaren som enligt arbetarskyddslagstiftningen ska riktas till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet samt andra bestämmelser som gäller tillsynsförfarandet. Anmälningar och ansökningar om tillstånd som ska riktas till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är exempelvis sådana anmälningar om yrkessjukdomar och olycksfall samt anmärkningar som avses i lagen om arbetarskyddstillsyn samt undantagstillstånd enligt arbetstidslagen. Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ska således inte bevilja sig själv undantagstillstånd enligt arbetstidslagen eller ta emot olycksfallsanmälningar gällande sig själv, utan då myndigheten är part i ett ärende ska social- och hälsovårdsministeriet svara för dessa uppgifter.

29 §. *Överföring av biträdande uppgifter till privata aktörer.* I denna paragraf föreskrivs om möjligheten att förverkliga vissa biträdande förvaltningsuppgifter genom att köpa tjänster av privata aktörer. Det är fråga om rutinmässiga stöduppgifter som inte innebär betydande utövning av offentlig makt. En liknande reglering finns för närvarande exempelvis i 2 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010). Enligt 124 § i grundlagen (731/1999) kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kan överföra ärendehanteringssuppgifter som har samband med myndighetens uppgifter enligt 4 § till privata aktörer som har tillräckliga tekniska förutsättningar och tillräckligt kunnande för att sköta sådana uppgifter. Myndigheten kan sålunda köpa tjänster av privata aktörer. Med biträdande uppgifter avses enligt den föreslagna bestämmelsen mottagning, sortering och lagring av handlingar som är riktade till myndigheten. En privat aktör kan sålunda enligt avtal på myndighetens vägnar ta emot och sortera handlingar som är riktade till myndigheten, inklusive självständigt överföra handlingarna till rätt mottagare inom myndighetsorganisationen. Med lagring avses optisk läsning och skanning av handlingar samt elektronisk lagring i arbetskon till myndighetens ärendehantering. Myndigheten ska emellertid fortfarande själv analysera och manuellt lagra informationen i systemet.

Uppgifterna kan delegeras endast till aktörer som har tillräckliga tekniska förutsättningar och tillräcklig kompetens för att sköta sådana uppgifter. De närmare kriterierna ska avgöras i ett upphandlingsförfarande och i de upphandlingskontrakt som upprättas på basis av upphandlingen. I upphandlingskontraktet förutsätter myndigheten att den enskilda aktör som fått uppdraget förbinder sig att uppfylla sekretesskravet enligt 6 kap. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) i all verksamhet som berör myndigheten och förutsätter att den personal som aktören anlitar och vars verksamhet berör myndigheten uppfyller motsvarande krav. Samma förfarande gäller i förhållandet mellan uppdragstagaren och dennas eventuella underleverantörer. De nämnda aktörerna är skyldiga att i sin verksamhet iaktta de allmänna förvaltningslagarna, trots att de som enskilda aktörer sköter också förvaltningsuppgifter som delvis är offentliga. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om dessa personers tjänsteansvar och skadeståndsansvar.

I paragrafens 2 mom. hänvisas i informativt syfte till lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016). I den lagen föreskrivs bland annat om skickande av beslut och andra handlingar till mottagarna antingen per post eller med elektroniska meddelanden samt om åtgärder i samband därmed. I lagen föreslås inga särskilda bestämmelser om dessa åtgärder eftersom de har reglerats genom den lag som det hänvisas till och i den s.k. TORI-förordningen (Statsrådets förordning om förundersökning, tvångsmedel och hemligt inhämtande av information (132/2014)).

I paragrafens 3 mom. föreskrivs att de som sköter biträdande uppgifter handlar under straffrättsligt tjänsteansvar då de utför uppgifter som avses i 1 mom. Detta gäller också straffrättsligt tjänsteansvar.

30 §. Avgiftsbelagda prestationer. Denna paragraf innehåller en generell bestämmelse om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets avgiftsbelagda prestationer samt en bestämmelse om bemyndigande att utfärda förordning. Enligt paragrafens 1 mom. ska utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag, i fråga om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets avgiftsbelagda prestationer och storleken på avgifterna tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Myndighetens avgiftsbelagda prestationer och avgifter är i regel baserade på lagen om grunderna för avgifter till staten, men i fråga om de avgiftsbelagda prestationerna gäller dessutom specialbestämmelser i lagarna om myndighetens uppgifter, exempelvis i miljöskyddslagen. Enligt paragrafens 2 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet om avgifterna för myndighetens prestationer.

31 §. Ändringssökande. Denna paragraf är en generell bestämmelse om överklagande av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets beslut. I vissa lagar om myndighetens uppgifter, exempelvis i miljöskyddslagen och vattenlagen, finns dessutom särskilda bestämmelser som i stället för den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas vid överklagande av myndighetens beslut som avses i en sådan lag.

Enligt den föreslagna paragrafen får, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag, beslut av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är en riksomfattande myndighet vars verksamhetsområde omfattar hela landet. När det gäller vissa av myndighetens uppgifter, exempelvis arbetarskyddsuppgifterna, omfattar myndighetens verksamhetsområde utöver Fasta Finland dessutom landskapet Åland. Myndighetens verksamhetsområde när det gäller en del av dess uppgifter omfattar Fasta Finland men inte landskapet Åland. Till den kategorin hör myndighetsuppgifter som enligt självstyrelselagen får Åland hör till landskapet Åland samt de uppgifter som i Fasta Finland hör till myndigheten men som i landskapet Åland hör till Statens ämbetsverk på Åland.

I förvaltningsprocesslagens 12 § 2 mom. föreskrivs om bestämmande av behörig förvaltningsdomstol i en situation där den beslutsfattande myndighetens verksamhetsområde omfattar hela landet. Enligt den nämnda bestämmelsen ska besvär över beslut av en sådan myndighet vars verksamhetsområde omfattar hela landet anföras hos den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till, på grund av att största delen av ett område eller en fastighet som avses i beslutet ligger inom domkretsen eller på grund av att den person eller sammanslutning som beslutet huvudsakligen gäller har hemkommun respektive hemort där. I den proposition (RP 433/1999) som ledde till ändring av 12 § i förvaltningsprocesslagen konstateras i motiveringen till 12 § 2 mom. att myndigheten vid tillämpningen av bestämmelsen i fråga är riksomfattande om myndighetens verksamhetsområde omfattar hela landet med undantag av landskapet Åland. Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är sålunda i enlighet med förumbestämmelsen i förvaltningsprocesslagens 12 § en riksomfattande myndighet och den behöriga förvaltningsdomstolen för överklagande av dess beslut bestäms i samtliga fall enligt förvaltningsprocesslagens 12 § 2 mom., om inte något annat särskilt föreskrivs. Överklaganden av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets beslut styrs sålunda till samtliga förvaltningsdomstolar.

Dessutom föreslås i paragrafen en bestämmelse enligt vilken besvär över förvaltningsdomstolens beslut får anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Bestämmelsen ska gälla endast sådana beslut som överklagas med stöd av lagförslagets 31 §. I lagar som gäller myndighetens uppgifter kan inte ingå bestämmelser om ändringsökande som avviker från detta.

32 §. Ikraftträdande. Om ikraftträdandet av lagen föreskrivs i en ikraftträdandelag som ingår i denna proposition.

Lag

om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

1 kap.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets ställning och uppgifter

1 §

Verksamhetsidé och ställning

Statens tillstånds- och tillståndsmyndighet är en sektorsövergripande statlig förvaltningsmyndighet som genom sin verksamhet i regionerna ska trygga de grundläggande rättigheterna och rättssäkerheten samt bevaka allmänintresset genom att sköta uppgifter i samband med verkställande och styrning samt tillsyn över efterlevnaden av lagstiftningen. Myndigheten ska arbeta kundorienterat och tväradministrativt samt med utnyttjande av multiprofessionell sakkunskap. Myndighetens verksamhet ska vara proaktiv och riskbaserad. Myndigheten lyder under statsrådet och är gemensam för de ministerier vilkas uppgiftssektorer den sköter.

2 §

Verksamhetsområde

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets verksamhetsområde är hela landet, om inte något annat föreskrivs särskilt.

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

På organiseringen av statens tillstånds- och tillsynsmyndighets verksamhet och uppgifter ska, om inte något annat föreskrivs i denna lag, tillämpas lagen om arbetarskyddsförvaltningen (16/1993).

4 §

Uppgiftsområde och uppgifter

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet sköter enligt vad som särskilt föreskrivs uppgifter inom följande områden:

- 1) social- och hälsovården,
- 2) undervisnings- och kulturväsendet,
- 3) miljösektorn,
- 4) arbetarskyddsförvaltningen.

Dessutom sköter myndigheten andra rättssäkerhets- och tillsynsuppgifter enligt vad som föreskrivs särskilt. [Myndigheten ska dessutom sköta styrningen, övervakningen och utvecklingen av magistraterna.]

Myndigheten kan också ha andra uppgifter enligt vad som föreskrivs särskilt.

2 kap.

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets organisation

5 §

Organisationen

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är för skötseln av sina uppgifter indelad i sektorer och enheter. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om sektorerna och enheterna samt om deras huvudsakliga uppgifter och likaså om grunderna för myndighetens organisation i övrigt.

Den sektor som sköter myndighetens uppgifter enligt 4 § 1 mom. 2 punkten har en svensk-språkig enhet vars uppgifter och behörighetsvillkor för personalen bestäms genom en förordning av statsrådet.

De sektorer som sköter myndighetens uppgifter enligt 4 § 1 mom. 4 punkten och 6 kap. i denna lag har oberoende status när de sköter uppgifterna. Sektorernas verksamhet ska ordnas på ett sådant sätt att oberoendet och opartiskheten är tryggad i samband med dessa uppgifter. Sektorerna får inte åläggas andra uppgifter som kan äventyra en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna eller deras oberoende status.

Inom den sektor som sköter myndighetens uppgifter enligt 4 § 1 mom. 3 punkten inrättas en enhet som bevakar allmänintresset i samband med beslutsfattande och ändringssökande som berör miljön. Enheten har självständig beslutanderätt i sitt uppdrag att bevaka allmänintresset.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets verksamhetsställen.

3 kap.

Ledningen av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

6 §

Ledningen

Statens tillstånds- och tillsynsverk leds av en generaldirektör. Generaldirektören svarar för att verksamheten ger resultat och för att resultatmålen nås.

Varje sektor inom myndigheten leds av en sektordirektör. Sektordirektören svarar för att sektorns verksamhet ger resultat och resultatmålen nås samt, när det gäller sektorns verksamhet, för att hela myndighetens gemensamma resultatmål nås. Direktören för sektorn som tilldelats de uppgifter som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten i denna lag svarar inför social- och hälsovårdsministeriet för att sektorns verksamhet ger resultat och resultatmålen nås.

Varje enhet inom myndigheten leds av en enhetsdirektör. Enhetsdirektören svarar för att enhetens verksamhet ger resultat och resultatmålen nås samt, när det gäller enhetens verksamhet, för att hela myndighetens gemensamma resultatmål nås.

Myndigheten har en ledningsgrupp som ska stödja generaldirektören så att myndighetens resultatmål nås samt när det gäller samordningen av funktionerna och ledningen av myndigheten i övrigt. Generaldirektören är ordförande för ledningsgruppen. I myndighetens arbetsordning föreskrivs om ledningsgruppens sammansättning i övrigt och om dess närmare uppgifter.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tjänstebestämmelserna för sektorernas och enheternas direktörer.

7 §

Gemensam ledning

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets ledning är skyldig att gemensamt genomföra den samordning och utveckling av funktionerna som behövs för att nå de mål som har uppställts i myndighetens verksamhetsidé och i samband med den gemensamma styrningen samt det övriga samarbetet.

Generaldirektören leder samordningen och den gemensamma utvecklingen av myndighetens funktioner samt organiseringen av samarbetet i övrigt.

Sektordirektörerna och enhetsdirektörerna svarar, i fråga om de funktioner som de leder, inför generaldirektören för skyldigheterna enligt 1 mom.

I samband med den gemensamma ledningen ska beaktas vad som i 5 § 3 mom. föreskrivs om oberoende skötsel av vissa uppgifter.

8 §

Beslutanderätt

Generaldirektören avgör ärenden som inte hör till sektorernas uppgifter, om inte något annat har föreskrivits. Generaldirektören kan i enlighet med myndighetens arbetsordning bestämma att ett ärende som hör till hans eller hennes behörighet ska avgöras av en annan tjänsteman.

Ärenden som hör till någon av myndighetens sektorer ska i enlighet med arbetsordningen avgöras av respektive sektordirektör eller av en annan tjänsteman, om inte något annat har föreskrivits.

9 §

Arbetsordning

I arbetsordningen för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet utfärdas närmare bestämmelser om myndighetens organisation, om ordnandet av förvaltningen och gemensamma funktioner, om tjänstgöringsorterna samt om beredningen och avgörandet av ärenden, till den del som ärendena inte hör till den kategori som regleras i arbetsordningen för en sektor eller enhet. Myndighetens arbetsordning publiceras i Finlands författningssamling.

I sektorernas och enheternas arbetsordningar utfärdas närmare föreskrifter om respektive sektors och enhets interna organisation, om ordnandet av dess funktioner, om beredningen och avgörandet av ärenden samt om personalens uppgifter.

Generaldirektören beslutar om arbetsordningen för myndigheten. Sektordirektörerna beslutar om arbetsordningen för sin sektor och enhetsdirektörerna om arbetsordningen för sin enhet. Generaldirektören beslutar emellertid om arbetsordningen för den enhet som svarar för förvaltningstjänsterna. Innan ett beslut om en arbetsordning fattas ska ärendet behandlas i myndighetens ledningsgrupp.

4 kap.

Styrning av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

10 §.

Gemensam styrning

För den gemensamma styrningen av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet svarar justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet (*gemensam styrning*).

Till den gemensamma styrningen hör

- 1) allmän planering, styrning och utvärdering av myndighetens enhetliga verksamhet och gemensamma funktioner,
- 2) godkännande av myndighetens resultatmål samt godkännande av budgetförslaget och det statsfinansiella ramförslaget till den del det gäller myndigheten,
- 3) styrning av den gemensamma utvecklingen av myndigheten,
- 4) ställningstagande till myndighetens bokslut.

Med tanke på de allmänna målen för myndighetens verksamhet ska ett resultatavtal upprättas för den allmänna planeringen, styrningen och organiseringen. Resultatavtalet upprättas för styrelsens mandatperiod och det ska årligen justeras med beaktande av de statsfinansiella ramarna och statsbudgeten.

Om ministerierna inte uppnår enighet om innehållet i den gemensamma styrning som avses i 2 och 3 mom., ska ärendet avgöras av statsrådet. Vid statsrådets behandling av och beslutsfattande om budgetpropositionen och den statsfinansiella ramen gällande myndigheten ska iakttagas lagen om statsbudgeten (423/1988) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Finansministeriet svarar för koordineringen av den gemensamma styrningen samt för de gemensamma administrativa uppgifter som styrningen omfattar.

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om den gemensamma styrningens innehåll och förfaranden.

11 §

Styrgrupp

Statsrådet tillsätter för fyra år i sänder en styrgrupp för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet med tanke på genomförandet av den gemensamma styrningen. Styrgruppen består av företrädare för de ministerier som nämns i 10 § 1 mom. samt för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Ordförande för styrgruppen är en företrädare för det ministerium vars ärenden utgör merparten av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter.

Styrgruppen kan tillsätta beredningsgrupper för genomförandet av den gemensamma styrningen.

Genom förordning av statsrådet meddelas närmare föreskrifter om styrgruppens sammansättning och uppgifter samt om de förfaranden som ska iakttagas i styrgruppen.

12 §

Styrningen av arbetarskyddsuppgifter

Social- och hälsovårdsministeriet upprättar som komplement till myndighetens resultatavtal ett resultatavtal för styrning av myndighetens arbetarskyddsuppgifter.

13 §

Funktionell styrning

I fråga om uppgifterna inom respektive sektorer styrs och övervakas Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets verksamhet av justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet (*funktionell styrning*). Finansministeriet svarar för den funktionella styrningen av myndighetens förvaltning.

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om den funktionella styrningens innehåll och förfaranden.

5 kap.

Specialbestämmelser om social- och hälsovårdssektorn

14 §

Nämnder

Inom den sektor som svarar för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter enligt 4 § 1 mom. 1 punkten finns en nämnd för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården samt en nämnd för abort- och steriliseringsärenden. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tillsättning av nämnderna, om deras sammansättning och uppgifter samt om ordnande av nämndernas verksamhet i övrigt.

Sektorn kan bestämma att en nämndmedlem, en föredragande eller någon annan som har rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträde får delta i ett sammanträde via videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring. Myndigheten ska då värna om datasäkerheten och se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

15 §

Sakkunniga

Den sektor som svarar för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter enligt 4 § 1 mom. 1 punkten får anlita sakkunniga och ingå avtal med myndigheter, sammanslutningar och privatpersoner om att för myndighetens räkning utföra enskilda sakkunniguppdrag inom sitt uppgiftsområde. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om myndighetens permanenta sakkunniga.

En sektor kan trots sekretessbestämmelserna ge myndigheter, sammanslutningar och personer som avses i 1 mom. tillgång till information som är nödvändig för utförandet av uppgifter som avses i bestämmelsen.

På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

16 §

Rätten till information inom social- och hälsovården

Den sektor som svarar för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter enligt 4 § 1 mom. 1 punkten har rätt att avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna få för utförande av sina uppgifter nödvändig information av anordnare och producenter av social- och hälsotjänster, yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, yrkesutbildade personer inom socialvården, staten, landskaps- och kommunmyndigheter, patientskadenämnden och andra offentli-

grättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter och apotek.

Aktörer som avses i 1 mom. har trots sekretessbestämmelserna rätt att också utan begäran av den sektor som svarar för uppgifter enligt 4 § 1 mom. 1 punkten underrätta sektorn om omständigheter som kan äventyra klient- eller patientsäkerheten eller som kan inverka på bedömningen av tillförlitligheten hos en verksamhetsidkare som står under tillsyn.

17 §

Bedömningsuppgifter

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas närmare om sådana bedömningsuppgifter som den sektor som svarar för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter enligt 4 § 1 mom. 1 punkten också ska svara för då den sköter sina uppgifter.

18 §

Prioritering av uppgifter

Den sektor som svarar för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter enligt 4 § 1 mom. 1 punkten ska när patient- och klientsäkerheten eller andra omständigheter kräver det ställa tillsynsuppgifterna i viktighets- och skyndsamhetsordning. När en sektor prioriterar mellan olika uppgifter ska den förvissa sig om att jämlikheten mellan människor, regioner och aktörer inte äventyras.

19 §

Delegation

Utförandet av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter enligt 4 § 1 mom. 1 punkten stöds av en delegation som social- och hälsovårdsministeriet tillsätter för fyra år i sänder.

Delegationen är ett sakkunnigorgan som verkar i anslutning till myndigheten och företräder olika delar av samhället. Delegationen har inte beslutanderätt i myndighetens ärenden.

Delegationen ska varje år överlämna sin verksamhetsberättelse till social- och hälsovårdsministeriet.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om delegationens uppgifter och sammansättning.

6 kap.

Behandling av vissa miljöskydds- och vattenärenden vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

20 §

Tillämpning av bestämmelser

Detta kapitel ska tillämpas då tillstånds- och ansökningsärenden som enligt miljöskyddslagen (527/514), vattenlagen (587/2011), havsskyddslagen (1415/1994) och marktäktslagen (555/1981) hör till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets behörighet behandlas hos myndigheten.

21 §

Behandling av ärenden

Ärenden som avses i 20 § ska beredas och avgöras med sådan juridisk, teknisk och naturvetenskaplig sakkunskap som ärendets karaktär förutsätter.

22 §

Beslutför sammansättning

Ärendena avgörs på föredragning i en sammansättning med en enda avgörare eller i en kollegial sammansättning. I en sammansättning med en enda avgörare avgörs ärendet av sektordirektören eller av någon annan tjänsteman inom sektorn som direktören har förordnat.

Om ärendets eller projektets art och omfattning eller dess betydande konsekvenser eller andra särskilda orsaker kräver det, ska ärendet avgöras i en kollegial sammansättning. Om det har bestämts att ett ärende som avses i första meningen ska avgöras i en sammansättning med en eller två ledamöter, ska ärendet överföras för avgörande i en kollegial sammansättning. Om ledamöterna i en sammansättning med två ledamöter är oeniga om slutresultatet i ett ärende, ska ärendet överföras för avgörande i en kollegial sammansättning.

Sektordirektören eller någon annan tjänsteman som direktören förordnat bestämmer sammansättningen för avgörandet av ett ärende och utser vid behov en ordförande för sammansättningen. Direktören eller någon annan tjänsteman som direktören förordnat kan inte överta avgörandet av ett ärende som han eller hon har bestämt att ska avgöras i en annan sammansättning.

23 §

Omröstning

På omröstning tillämpas 52 § i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

7 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §

Tillsättning av tjänster

Statsrådet utnämner generaldirektören för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet på framställning av finansministeriet. Finansministeriet ska bereda framställningen i samråd med de övriga ministerier som styr myndigheten.

Statsrådet utnämner sektordirektörerna på framställning av det ministerium som är huvudsansvarigt för den funktionella styrningen av sektorn i fråga. Det ministerium som gör framställningen ska bereda den i samråd med de övriga ministerier som styr myndigheten och före beslutet höra myndighetens generaldirektör. Sektordirektörerna, med undantag för den som sköter arbetarskyddsuppgifterna, utnämns för viss tid.

Enhetsdirektörerna utnämns av generaldirektören efter att han eller hon har hört sektordirektörerna. Enhetsdirektörerna utnämns för viss tid.

Sektordirektörerna utnämner sin sektors personal. Myndighetens övriga personal utnämns av generaldirektören, om inte något annat föreskrivs i myndighetens arbetsordning.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om behörighetsvillkoren för tjänsterna vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

25 §

Handräckning

Särskilda bestämmelser gäller i fråga om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets skyldighet att ge andra myndigheter handräckning. Myndigheten har rätt att få handräckning av andra myndigheter.

26 §

Tvångsmedel

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kan genom föreläggande av vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande ålägga den som saken gäller att iakttä ett påbud eller förbud som myndigheten eller någon annan myndighet som begärt handräckning i ett tvångsmedelsärende har meddelat inom ramen för sin behörighet. I fråga om myndighetens behörighet i övrigt att använda tvångsmedel föreskrivs särskilt.

27 §

Företrädande av staten

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kårar och svarar på statens vägnar samt bevakar vid domstolar och andra myndigheter statens rätt och fördel i alla ärenden som hör till dess uppgiftsområde samt annorstädes än i landskapet Åland i sådana ärenden för vilka ingen behörig myndighet särskilt har angetts i lag, om inte en företrädare för det ministerium som svarar för den funktionella styrningen gör det.

28 §

Tillsynen över arbetarskyddet vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet

Social- och hälsovårdsministeriet utövar tillsyn över efterlevnaden av arbetarskyddsbestämmelserna vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

Social- och hälsovårdsministeriet kan med tanke på tillsynen enligt 1 mom. ålägga en inspektör vid Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets arbetarskyddssektor att utföra tillsyns- och inspektionsuppdrag hos myndigheten. På den inspektör som förordnats att utföra tillsyns- och inspektionsuppdrag hos myndigheten tillämpas inte 28 § 1 mom. 4 punkten i förvaltningslagen.

Social- och hälsovårdsministeriet har oberoende status i förhållande till tillsynsuppdrag enligt 1 mom.

Vad som någon annanstans i arbetarskyddslagstiftningen föreskrivs om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets uppgifter som arbetarskyddsmyndighet ska tillämpas på social- och hälsovårdsministeriet i situationer där Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet är part i ett ärende eller som annars gäller myndigheten själv.

29 §

Överföring av biträdande uppgifter till privata aktörer

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kan överföra biträdande ärendehanteringsuppgifter som har samband med myndighetens uppgifter enligt 4 § till privata aktörer som har tillräck-

liga tekniska förutsättningar och tillräcklig kompetens för att sköta sådana uppgifter. Biträdande uppgifter är mottagning och sortering av handlingar samt elektronisk lagring av handlingar och information i arbetsköen till ärendehantering.

I lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) föreskrivs om gemensamma stödtjänster för e-tjänster inom förvaltningen.

De som sköter biträdande uppgifter handlar under straffrättsligt tjänsteansvar då de utför uppgifter som avses i 1 mom. I skadeståndslagen (412/1974) föreskrivs om skadestånd.

30 §

Avgiftsbelagda prestationer

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag ska i fråga om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets avgiftsbelagda prestationer och storleken på avgifterna tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om avgifterna för myndighetens prestationer.

31 §

Ändringssökande

Om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag, får beslut av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

32 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs genom lag.